

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

OBOR: 16. HISTORIE

Muž Určený K Likvidaci

Osud politického vězně Miloslava Dočkala v letech 1949-1960

Autor: Miloslava Dočkalová
Škola: Gymnázium Aloise Jiráska
T. G. Masaryka 590
570 01, Litomyšl
Ročník: septima

Budislav 2012

*„Zbabělci umírají často ještě před smrtí,
hrdinové okusí smrt jen jednou.“*

William Shakespeare

Prohlašuji, že jsem svou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

V Budislavi 1. února 2012

Miloslava Dočkalová

Chtěla bych poděkovat v první řadě panu Ondřeji Bratinkovi, který mi poskytl svůj zpracovaný materiál týkající se procesu Budislavských Jánošíků a částečně mi poradil, kam se obrátit pro další informace.

Velký dík patří také paní Buriánkové z Národního archivu, která mi ochotně pomohla s vyhledáváním spisů a osobních složek Miloslava Dočkala.

V mnohém mi pomohl i pan František Bártík, historik, který zpracoval vzpomínky bývalých politických vězňů z Tábora Vojna.

V neposlední řadě jsem vděčná i por. Vokálovi z chrudimské věznice, který mi umožnil návštěvu bývalé vazební věznice, dále Blance Matějčkové z Konfederace politických vězňů České republiky a konečně Mgr. Jiřímu Miholovi PhD., který mi pomohl s formální stránkou práce.

Anotace

Cílem práce bylo zachytit život politického vězně Miloslava Dočkala v letech 1949 – 1960, během nichž si odpykával svůj trest za účast na odbojových akcích na Budislavsku.

Miloslav Dočkal byl členem odbojové skupiny s pracovním názvem Lněnička a spol. přibližně tři poslední měsíce její činnosti. Poté byla skupina prozrazena a proběhlo rozsáhlé zatýkání jejích jednotlivých členů i osob, které se k její činnosti pouze náhodou nachomýtnuly. V rámci zinscenovaného procesu byly uděleny vysoké tresty, Miloslav Dočkal si odnesl trest 25 let odnětí svobody, 20.000 Kčs peněžitého trestu a 10 let ztráty československých občanských práv.

Po soudu ve Smetanově domě proběhnuvším v roce 1950, byl vězněn v Pardubicích, následně v Chrudimi, Litoměřicích, Plzni, Ostrově u Karlových Varů, Příbrami a nakonec ve věznici v Opavě, kde byl roku 1960 propuštěn díky amnestii prezidenta republiky.¹

Práce obsahuje popis náplně činnosti mladých odbojářů z Budislavi a Proseče (s pracovním názvem Budislavští Jánošiči), základní informace o věznicích, ve kterých byl Dočkal vězněn, dále kapitoly hovořící o jednotlivých podstatných částech československého vězeňství jako je třeba stravování, hygiena či korespondence. Důraz byl kladen na zaznamenání zážitků Miloslava Dočkala a zachycení atmosféry mezi politickými vězni, což se, pevně doufám, alespoň zčásti povedlo. Okrajově se zmiňuje i o životě Blahoslava Dočkala, mladšího bratra Miloslava, který byl na vojně zařazen do pomocných technických praporů.

---

¹ Byla udělena Antonínem Novotným

Annotation

The aim of this thesis was to describe the life of Miloslav Dočkal during the years 1949 – 1960, when he was imprisoned for his resistance activities in the Budislav area.

Dočkal was a member of the „Lněnička a spol.“ resistance group for the last three months of its existence. After the group was given away, the Public safety arrested several people, including those who were loosely connected. In a stage-managed trial, Miloslav Dočkal was given 25 years of prison, 20.000 crowns of penalty, with his civil rights removed for 10 years.

The court took place in 1950 in Smetana's house, after which he was taken to prison in Chrudim, Litoměřice, Plzeň, Ostrov near Karlovy Vary, Příbram and, finally, Opava, from where he was released because of the president's amnesty.²

My work describes the activities of the young resistance activists of Budislav and Proseč (codenamed Budislavští Jánošiči) introduces detailed information about the prison facilities Dočkal was held in, including the meals, hygiene and sending letters. I focused on depicting the story of Miloslav Dočkal and capturing the feelings of political prisoners, at what I hope I've been successful. One chapter describes Blahoslav Dočkal's life, younger brother of Miloslav, who was in the army included to PTP.

---

² Conducted by Antonín Novotný

Obsah

Úvod.....	9
1. POLITICKÉ PROCESY V KONTEXTU POLITICKÉ SITUACE V ČESKOSLOVENSKU	11
1. 1 Situace v Československu v 30. – 50. letech 20. století	11
1.2 Politické procesy na Litomyšlsku	11
2. BUDISLAVŠTÍ JÁNOŠÍCI	14
2.1 Vznik skupiny	14
2.2 Odbojová činnost	15
2.3 Vyšetřování a zadržení jednotlivých členů skupiny	23
2.4 Soudní proces s Budislavskými odbojáři	24
2.5 Hlavní představitelé skupiny	25
3. MILOSLAV DOČKAL V LETECH 1927 – 2011	28
3.1 Život Miloslava Dočkala v letech 1927 – 1949	28
3.2 Působení v odbojové skupině	29
3.3 Soudní proces a rozsudek	32
3.4 Věznice v Chrudimi	34
3.5 Věznice v Litoměřicích	39
3.6 Věznice v Plzni – Bory	40
3.7 Věznice v Ostrově u Karlových Varů	40
3.8 Věznice v Příbrami – Tábor Vojna	41
3.9 Věznice v Opavě	45
3.10 Po amnestii v roce 1960	46
3.11 Jednotlivé kapitoly týkající se Dočkalova věznění	48
3.11.1 Hygiena	48
3.11.2 Stravování	49
3.11.3 Zdravotní péče	51
3.11.4 Odívání	51
3.11.5 Návštěvy	52
3.11.6 Tresty	53
3.11.7 Útěky z vězení	56
3.11.8 Korespondence	59

3.11.9 Žádosti o milost.....	60
3.12 Rehabilitace	60
4. BLAHOSLAV DOČKAL	62
4. 1 Život před rokem 1950	62
4.2 Pomocné technické prapory (1951 – 1953)	63
4.3 Asimilace po návratu z PTP domů	65
Závěr.....	66
Jmenný rejstřík	67
Místní rejstřík	69
Věcný rejstřík	70
Seznam použitých pramenů a literatury	72
Seznam příloh.....	75

Úvod

Všechna období dějin mají své světlé i stinné stránky. Je ale nutno podotknout, že některá z nich mají mnohem více právě těch stinnějších.

Ke zpracování osudu politického vězně odsouzeného komunistickým režimem mě motivoval fakt, že toto postihlo i naši rodinu, konkrétně generaci mých prarodičů. Domnívám se, že je důležité, aby se o bezpráví, které bylo uskutečňováno na mém dědovi a jiných obětech jeho věkové skupiny, dozvěděl co nejširší okruh osob a snížila se tím pravděpodobnost výskytu podobných morálních zvráceností v dobách budoucích. Cílem mé práce bylo dohledat podrobnosti týkající se procesu politického vězně Miloslava Dočkala, zjistit co nejvíce informací o místech, na kterých byl vězněn, porovnat tento případ s tím, jak by byl souzen v dnešní době a především zaznamenat a systematizovat jeho vzpomínky, které napomáhají pochopit tehdejší dobu, doplňují fakta o autentické zážitky a popisují omezení a problémy plynoucí z jeho protistátní aktivity pro jeho sourozence a rodiče, a ukazují, jak se po návratu z vězení začleňoval zpět do normálního života. Důraz jsem kladla hlavně na události z let 1949 – 1960, tedy z období, kdy byl vězněn a během něhož zažíval nelidské zacházení, vydírání a ponižování, jako většina ostatních „muklů“.

Publikace s názvem *Zkouška odvahy*³ mi pomohla získat rámcový přehled v oblasti činnosti skupiny Budislavských Jánošíků, rozhodně však nebyla dostačujícím materiálem ke zpracování mnou zvolené problematiky především proto, že se zabývá hned několika politickými procesy, což samozřejmě vede k tomu, že jsou opominuty detailní informace, které jsou pro mou práci důležité. Totéž mohu říci o publikaci *Monstrproces*⁴, která se sice zabývá jiným procesem – s rektorem Stříteským, nicméně v některých jejích částech jsem narazila na poměrně stěžejní informace, které Bratinkova kniha neobsahovala, přestože se týkaly právě procesu s odbojáři z Budislavi. Vzhledem k tomu, že jsem se v průběhu bádání měla možnost dostat přímo k dokumentům ze soudního řízení, musím konstatovat, že jsem několikrát narazila na určité rozdíly a kontroverzi mezi údaji v Bratinkově publikaci a fakty uvedenými ve zmiňovaných dokumentech, přestože z nich autor bezpochyby vycházel. Na tyto nepřesnosti ve své práci upozorňuji a snažím se v nich zorientovat.

Veškeré tyto prameny jsem se snažila interpretovat tak, aby bylo možné na jejich základě vytvořit nezkrácený obraz toho, jaký byl komunistický režim v Československu ve

---

³ BRATINKA, Ondřej, *Zkouška odvahy – příběhy nezletilých politických vězňů padesátých let*, Jerome, 2008.

⁴ BOŠTÍK, Milan, *Monstrproces „Stříteský a spol.“ Litomyšl 1950*, Litomyšl 2004.

vztahu k jeho odpůrcům. Mnohdy nastala taková situace, kdy jsem nebyla schopna objektivně posoudit to, do jaké míry se lze o jednotlivé dokumenty opřít a zda je možné všechny faktické údaje v nich uvedené pokládat za důvěryhodné. Tehdy jsem se uchýlila k řešení zkontaktovat daný problém právě s Miloslavem Dočkalem.

Zpočátku pro mě bylo velmi náročné pracovat s prameny. Materiály nebyly nijak systematizovány, údaje v dokumentech se velmi často rozcházely, nebo naopak úplně chyběly. Vzhledem k tomu, že výpovědi pamětníka Miloslava Dočkala byly pro mě cenné hlavně z hlediska získání zážitků a informací týkajících se poměrů ve vězení, musela jsem nejprve vytvořit faktickou kostru a přesnou časovou posloupnost právě z výše zmiňovaných dokumentů nacházejících se v osobním spisu tohoto vězně.

Do své práce jsem po jisté úvaze zahrнула i osudy Miloslavova bratra Blahoslava, protože byl jakožto příbuzný politického vězně zařazen do pomocných technických praporů, což radikálně zasáhlo do jeho života. Kontaktovala jsem proto nejprve český a následně moravskoslezský Svaz PTP⁵, na nějž jsem byla odkázána s tím, že by se zde měla nacházet potřebná dokumentace, dále jsem se spojila s Blahoslavovými potomky, jelikož on sám již nežije. Život Blahoslava Dočkala sice není tak zevrubně zmapován jako je tomu u Miloslava, nicméně vzhledem k množství zdrojů informací se mi povedlo sestavit objektivní medailon zachycující atmosféru totalitního režimu z dalšího pohledu.

Práce je členěna do čtyř základních kapitol, z nichž se první dvě věnují politickým procesům v Čechách a Budislavským Jánošíkům, třetí popisuje život Miloslava Dočkala a poslední mapuje osud Blahoslava Dočkala. Za nejcennější úsek považuji právě poslední dvě kapitoly, neboť obsahují dosud nezpracované informace získané z autentických dokumentů.

Domnívám se, že ačkoli je tato práce jen jednou z mnoha částí velké mozaiky osudů politických vězňů Československa, tak i přesto může přinést nenahraditelný individuální pohled na tuto problematiku, kterou nelze opomíjet.

---

⁵ Pomocných technických praporů

1. POLITICKÉ PROCESY V KONTEXTU POLITICKÉ SITUACE V ČESKOSLOVENSKU

1. 1 Situace v Československu v 50. letech 20. století

Rokem 1945 začíná v Československu období, kdy se Komunistická strana stává relativně oblíbenou, což vrcholí roku 1946 tím, že získává ve volbách nejvyšší počet hlasů.

Vliv Sovětského svazu, manipulace s obyvatelstvem a další praktiky prokrestily cestu socialismu a za pomoci nátlakových akcí se Komunistické straně povedlo získat velkou politickou moc. Klíčovým dnem byl 25. únor roku 1948. Tyto události rozpochybovaly dění v našem státě. V souvislosti s vládou Komunistické strany Československa docházelo k likvidaci jejích odpůrců, a to tak, že se prováděly vykonstruované procesy. Mezi nejznámější z nich patří proces s Miladou Horákovou, která byla popravena, či proces s protistátním spikleneckým centrem Rudolfa Slánského, při kterém bylo popraveno 11 lidí.

Tato látka je ovšem v odborné i populárně naučné literatuře dobře zpracována a není předmětem mé práce.

1.2 Politické procesy na Litomyšlsku

V Litomyšli a okolí, jako ostatně téměř po celém tehdejším Československu, se objevovaly skupiny osob, jejichž cílem bylo bojovat proti totalitnímu režimu. Převážně však nešlo o skutečně existující a fungující větší uskupení – při vyšetřování protistátní činnosti byly do procesů často zakomponovány osoby, které neměly s odbojem nic společného; z původních několika vzbouřenců pak byly vymodelovány fiktivní odbojové organizace, jejichž velikost se ani zdaleka neblížila původnímu počtu aktivních odpůrců režimu.

Na Litomyšlsku proběhly v 50. letech 20. století dva významnější vykonstruované procesy – první s tzv. skupinou Stříteský a spol., druhý s Budislavskými Jánošíky. Problematice se věnuje tato kapitola.

Skupina Stříteský a spol. ve skutečnosti neexistovala. Prakticky celý proces byl vykonstruovaný. To ale neznamená, že se na Litomyšlském reálném gymnáziu neobjevil žádný odpor vůči komunismu.⁶

---

⁶ BOŠTÍK, Milan, *Monstrproces „Stříteský a spol.“ Litomyšl 1950 (dále jen Stříteský a spol.)*, Litomyšl 2004, s. 15.

Za první signál nespokojenosti litomyšlského gymnaziálního studentstva lze považovat sabotáž stávky, která měla probíhat po celé zemi 24. února 1948, přičemž jejím cílem bylo podpořit Komunistickou stranu Československa a vyjádřit tak souhlas se schválením demisí dvanácti nekomunistických ministrů. Litomyšlští studenti se stávkou nesouhlasili a požadovali, aby se jí gymnázium nezúčastnilo. Vyučující s tímto krokem nesouhlasili, studentstvo se však nehodlalo vzdát, a proto vyřešilo situaci po svém. Toho úterý, kdy probíhala stávka, vypadala situace na škole následovně: všichni studenti přišli řádně na vyučování; profesori seděli ve třídách, ale nevyučovali; třída si proto na protest zvolila vždy jednoho studenta ze své třídy, který vynikal v daném předmětu, a ten pak před zraky všech přítomných přednášel místo vyučujícího.

Dalším faktem, který studenty dlouhodoběji rozohňoval, bylo postupné sloučení Junáka s Československým svazem mládeže. S tím souviselo zejména začleňování politiky do programu schůzek a výprav, na což studenti nechtěli za žádnou cenu přistoupit. Hlavním iniciátorem organizovanějšího odporu proti této skutečnosti, který se podílel i na další protikomunistické činnosti, byl septimán Miloslav Kohout. Zformuloval zásadní leták vyzývající studenty k tomu, aby si 14. května 1949 na důkaz odporu vůči ČSM připevnili do klopy svého kabátu špendlík s bílou hlavičkou. Ti, kteří tak učinili, byli následně pozváni na tajnou schůzku, která byla uspořádána za účelem domluvy plánování a uskutečňování dalších protistátních akcí. Svou skupinu nazvali Hvězda, neboť rozšiřování řad jejích přívrženců mělo probíhat paprskovitě. Kohout chtěl začít připravovat konkrétnější program, ale to už nestihl, protože byl poměrně brzy zatčen.

Jelikož se Kohout pod dokumenty a letáky vydané skupinou Hvězda podepisoval jako ATA⁷, což znamená turecky „otec“, StB z toho odvodila, že hlavním představitelem studentské rebelie je právě František Ambrož Stříteský (rektor gymnázia), který však ve skutečnosti neměl o činnosti studentů nejmenší ponětí. Do procesu byly nakonec zapleteny i osoby jako Kopřiva, Matějka či Vích,⁸ kteří se do činnosti této skupiny nezapojovali.

Do iniciativy septimána Miloslava Kohouta byl zařazen mimo jiné i incident s portréty Stalina a Gottwalda, přestože viníky byli studenti průmyslové školy. Jednalo se o to, že studenti litomyšlské průmyslovky chtěli po ukončení schůze plachtařského klubu⁹ odstranit ze zdi tyto dva obrazy a nedopatřením se jim je ale povedlo poškodit. Dostali strach, a proto oba

---

⁷ Toto slovo Kohout údajně převzal z nějaké křížovky, s odbojem nijak blíže nesouviselo, bylo použito zcela náhodně.

⁸ BRATINKA, Ondřej, *Zkouška odvahy – příběhy nezletilých politických vězňů padesátých let* (dále jen *Zkouška odvahy*), s. 11 - 16, Jerome, 2008.

⁹ Podle všeho se odehrála právě v budově litomyšlského gymnázia.

obrazy roztrhali a spláchli na toaletách. Stopy po sobě však dokonale nezahladili, protože zbytky obrazu našel při úklidu školník a nahlásil celou věc řediteli gymnázia, který ihned kontaktoval SNB. Ta se okamžitě ujala vyšetřování. Když se všechny tyto události pod taktovkou SNB uměle spojily dohromady, vznikl dostačující podklad pro vykonstruovaný proces. Státní soud, vedený s odsouzenými ve dnech 5. – 7. října 1950, vyměřil těmto osobám úhrnný trest ve výši 220,5 roku. Nejvyšší trest dostal rektor gymnázia František Ambrož Stříteský, protože byl mylně považován za hlavního představitele protikomunistického studentského odporu - byl odsouzen na dvacet pět let vězení. Všichni studenti z této skupiny byli automaticky vyloučeni ze studií.¹⁰

---

¹⁰ BRATINKA, Ondřej, *Zkouška odvahy*, s. 11 – 16.

2. BUDISLAVŠTÍ JÁNOŠÍCI

2.1 Vznik skupiny

V lednu 1949 se na Budislavsku začala formovat odbojová skupina, státní bezpečnostní později nazývaná také jako Budislavští Jánošáci. Vznikla především díky iniciativě Josefa Lněničky z Budislavi, který se pro tento krok rozhodl na základě rozhovoru s Miroslavem Hladíkem¹¹. Byl jím osloven a současně vyzván k založení ilegální skupiny bojující proti komunistickému režimu. Lněnička souhlasil a navrhl, že by mohli do skupiny přijmout také Miloslava Dočkala, se kterým se znal. Hladík kontaktoval Miroslava Tmeje a pozval ho na společnou schůzku, která se konala v bytě Lněničky hned týden po první schůzce Lněničky s Hladíkem, kromě výše zmiňovaných se jí zúčastnil ještě Miroslav Pařava¹². Na tomto setkání se projednávala základní náplň činnosti nově vzniknuvší skupiny a bylo odsouhlaseno to, že hlavním pilířem jejich působení bude šíření letáků s protistátní tematikou a dále také zastrašování místních funkcionářů KSČ. Hladík propagoval zakládání reakcionářských kroužků, o nichž čemž údajně slyšel v zahraničním rozhlase. Pařava zároveň navrhl, aby byli do skupiny přijati další členové, jmenovitě Josef Motyčka a Josef Šlégr. Přijetí Dočkala odmítl, *protože se mu nezamlouval*.¹³ Již během tohoto prvního setkání hovořili Pařava s Tmejem o svém záměru překročit hranice. Měli naplánováno, že je přejdou poblíž města Sušice.¹⁴

V první polovině ledna téhož roku se uskutečnila třetí schůzka, na kterou se dostavili navíc i dva noví členové – Josef Motyčka a Josef Šlégr. Při této příležitosti Miroslav Pařava společně s Jaroslavem Tmejem vyzývali ostatní ze skupiny k tomu, aby společně s nimi překročili hranice. S tímto krokem ale – kromě Hladíka – nikdo ze zúčastněných nesouhlasil. Dále se uvažovalo o tom, že by bylo vhodnější scházet se na bezpečnějším místě, než je Lněničkův byt. Byl vznesen návrh, že by se novým zázemím protikomunistických aktivistů mohl stát dům Josefa Šlégra; vzápětí to ale bylo zamítnuto, protože s tím nesouhlasil Šlégrův

---

¹¹ Hladík se se svými rodiči přestěhoval ze Slovenska roku 1939 jako uprchlík a od té doby jejich rodina bydlela v Budislavi.

¹² Archiv bezpečnostních složek Praha, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, skupinový vyšetřovací svazek č. 6 (dále jen ABS), Složka č. 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 5.

¹³ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, Složka č. 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s.5.

¹⁴ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, Složka č. 2, Zápis o výpovědi Josefa Lněničky, s. 3.

otec (údajně kvůli tomu, že do skupiny patřil Lněnička, v němž spatřoval zrádce).¹⁵ Během tohoto jednání přišel do Lněničkova bytu František Tmej, Jaroslavův mladší bratr. Byl členem KSČ, takže mladí odbojáři tuto schůzku rychle rozpustili s tím, že se domluví jindy.

Ještě téhož měsíce došlo ke spojení Budislavské odbojové skupiny s prosečskou, v jejímž čele stál Stanislav Vobejda. V tom, jak ke sloučení skupin došlo, se vyskytuje jistá nejednoznačnost. Protokol z krajské správy ministerstva vnitra v Pardubicích tvrdí, že v lednu 1949 se Jaroslav Tmej sešel se svým známým z Proseče – Stanislavem Vobejdou. Vobejda, jak se Tmej na schůzce dozvěděl, již dříve založil vlastní ilegální skupinu. Oba se tedy domluvili, že tyto dva útvary sloučí v jeden jediný – stalo se tak na schůzi všech členů Budislavského i Prosečského útvaru, který proběhl v bytě Josefa Lněničky.¹⁶

V dalším úseku protokolu se však dozvídáme toto: „*Za účelem rozšíření organisace (odbojové skupiny – pozn. autora) vešel Josef Lněnička ve styk se Stanislavem Vobejdou z Proseče od kterého se dozvěděl, že též on má svoji skupinu a proto jej pozval na začátku ledna 1949 na společnou schůzku do Budislavi ...*“¹⁷

Přestože by bylo logické, že na rozšiřování budislavské skupiny se bude aktivněji podílet její zakladatel, tedy Lněnička, domnívám se, že v tomto případě se jedná spíše o iniciativu Jaroslava Tmeje. Ten měl totiž při rozdělování funkcí v nově vzniklé skupině významnější roli a jevil se také jako poměrně průbojný. O tom svědčí fakt, že na první schůzce, kdy došlo po spojení obou skupin k volbě vedoucího, kterým se jakožto nejstarší člen logicky stal Miroslav Pařava, ... *jeho zástupcem byl Miroslav Tmej, který prohlásil, že toto je nutné v zájmu další práce.*¹⁸ Dále Tmej sám navrhl, že by bylo záhodno uskutečnit zastrasovací akci na místopředsedu místní organizace KSČ v Proseči Matěje Čoudka, přičemž chtěl sám provést střelbu do oken jeho domu.¹⁹

2.2 Odbojová činnost

Na schůzce v bytě Josefa Lněničky, jak už bylo zmíněno, se sešli členové obou protikomunistických útvarů. Z Prosečské skupiny to byl Stanislav Vobejda, Josef Odehnal a

---

¹⁵ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, Složka č. 2, Zápis o výpovědi Josefa Lněničky, s. 3.

¹⁶ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, Složka č. 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 6.

¹⁷ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, Složka č. 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 7.

¹⁸ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, Složka č. 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 6.

¹⁹ Tamtéž.

Stanislav Kašpar, z Budislavské pak výše jmenovaný Miroslav Pařava, Jaroslav Tmej, Miroslav Hladík a Josef Lněnička. Hlavou organizace byl zvolen Miroslav Pařava a jeho zástupcem se stal Jaroslav Tmej. Pařava tehdy zároveň požadoval po členech organizace složení slavnostní přísahy, která zněla: „ *Jeden druhého neznáme, jeden za všechny a všichni za jednoho.* “²⁰

Programem první porady bylo naplánovat zastrašovací akci, která měla být směřována proti osobě výše uvedeného Matěje Čoudka z Proseče. Ten byl vytipován Stanislavem Vobejdou, který prohlásil, že Čoudka považuje za „*zuřivého komunistu*“²¹.

Zastrašovací manévra uspořádaný proti Matěji Čoudkovi proběhl v sobotu 12. března roku 1949 kolem desáté hodiny večerní. Střelby do oken jeho bytu se zúčastnil Lněnička, Tmej a Pařava, kteří do Proseče přijeli autobusem a setkali se zde s Vobejdou, Kašparem a Odehnalem. Společně pak odešli do hostince „U Boháčů“, kde ... *Pařava koupil každému po jedné stopce likéru, za což platil 85. - Kčs. Asi po čtvrt hodině jsme všichni opět vyšli ven, kde Pařava řekl Odehnalovi, aby šel domů a do ničeho se nemíchal. Nato odešel Vobejda s Pařavou, který šel Pařavovi ukázat okna p. Čoudka...*²²

Tmej s Lněničkou předem určené okno skutečně zasáhli. Stříleli z pistolí ráže 6.35 mm²³ a po provedení střelby všichni tři uprchli zpět do Budislavi. Matěj Čoudek měl tehdy ohromné štěstí, neboť z jeho výpovědi ze dne 3. dubna 1950 vyplývá, že poměrně často sedával u okna svého podkrovního bytu. V protokolu uvádí: *Ve večerních hodinách, když jsem ve své světnici a spát nejdu, sednu si občas k oknu a pozoruji lidi na ulici. Při tom zhasnu světlo a mám obyčejně zapnuté radio. Takto vydržím sedět dlouho do noci, neb spánek nemám dobrý a to proto, že jsem teumaticky nemocen.*²⁴ Osudného dne však odešel spát dříve, čímž si vlastně zachránil život. Jelikož u okna, jak sám uvádí, sedával pravidelně, je nasnadě přemýšlet o úmyslech střelců - Tmeje a Lněničky – a samotného původce nápadu – Stanislava Vobejdy.

Z protokolů vyplývá fakt, že tři mladíci z Budislavi Čoudka ani jeho dům neznali, navíc jejich cílem bylo místopředsedu pouze zastrašit, nikoli jej ohrozit na životě. Dalo by se potom, vzhledem k tomu že Vobejda pocházel ze stejné obce jako Čoudek, uvažovat o variantě, že tuto akci naplánoval Vobejda proto, aby Čoudka z neznámého důvodu zabil, či

²⁰ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, Složka č. 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 5.

²¹ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, Složka č. 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 9.

²² ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, Složka č. 2, Zápis o výpovědi Josefa Lněničky, s. 5.

²³ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, Složka č. 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 6.

²⁴ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 2, Čoudek M. zápis o výpovědi, s. 263.

alespoň nějakým způsobem zranil. Vede mě k tomu domněnka, že totiž mohl před akcí dokonale zmapovat terén a jistě by pak pro něj nebylo nijak náročné zjistit, v jakých místech podkrovního bytu se Čoudek obvykle zdržuje ve večerních hodinách. Navíc, pokud si místopředseda večer pouštěl rádio, je vysoce pravděpodobné, že v letních měsících bylo jeho okno do ulice pootevřené, z čehož mohli kolemjdoucí poměrně jednoduše vydedukovat, že nájemník onoho domu ještě nespí. Pokud by tedy Vobejda chtěl Čoudka odstranit, či nějakým způsobem poškodit, neexistoval jednodušší způsob, než si „najmout vrahy“ doslova z vlastních řad, kteří by se jimi v podstatě stali nevědomky. Vobejda by tak nechal ležet vinu na Lněničkově a Tmejovi a zároveň by se poměrně snadno zbavil nepohodlné osoby. To se však naštěstí neudálo. Kdyby totiž obvinění, které ještě mělo přijít, obsahovalo mezi jinými „protistátními“ přečiny i vraždu, byly by tresty pro jednotlivé členy odbojové organizace podstatně vyšší.

Výsledkem vyšetřování tohoto případu, který byl Matějem Čoudkem nahlášen na stanici SNB až čtvrtý den po prostřelení okna (údajně si poškozené okenní tabule nevšiml, protože přes záclonu nebylo průstřelily vidět), bylo zadržení Josefa Odehnala, který bydlel v těsném sousedství s Čoudkem. Podezření na něj padlo nejspíš především proto, že jeho rodina byla katolicky smýšlející a projevovala své sympatie lidové straně, Odehnal se navíc o Velikonocích roku 1948 dostal do střetu s třemi mladými komunisty, *...kdy zpochybnil sebevražedný konec Jana Masaryka, Sovětský svaz jako vzor pokroku a žádal o komunistickou legitimaci, aby ji mohl použít po vykonané potřebě...*²⁵ Za tento incident byl Josef Odehnal Krajským soudem v Pardubicích odsouzen jako mladistvý ke 14 dnům podmíněně na dva roky.

Hned druhý den po zastrašovací akci, tedy 13. března 1949, se uskutečnila další schůzka, opět u Josefa Lněničky. Zúčastnili se jí všichni ti, kteří se podíleli na střelbě, dále pak Vobejda, Odehnal, Hladík a nově i Bohuslav Halva. Tmej přišel s nápadem otevřít místnost MNV v Budislavi²⁶, což také záhy udělal. Za pomoci paklíče odemkl dveře a společně s Vobejdou vnikl dovnitř. Vobejda v místnosti vyhledal psací stroj, zasedl za něj a začal psát letáky se sloganem: „*Komuni, připravte si ranec, brzy bude velký tanec*“²⁷ Během Vobejdova psaní se ostatní osoby, které se zúčastnily schůzky, rozmístili kolem oken

---

²⁵ BRATINKA, Ondřej, *Zkouška odvahy*, s. 32.

²⁶ Lněničkův byt se nacházel ve stejné budově, jako bylo sídlo MNV.

²⁷ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, Složka č. 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 9.

v místnosti MNV a druhé místnosti jí přilehlé (hlídkovalo se také na půdě), přičemž byli všichni připraveni v případě ohrožení použít vlastní zbraň.

Poté, co byly letáky dopsány, odbojáři opustili místnost a rozdělili si právě vznikuvší plakáty. Tmej s Pařavou, Vobejdou a Odehnalem se následně domluvili na tom, že ještě téhož večera rozmístí protistátní letáky v divadle v Poříčí; Vobejda slíbil, že s Kašparem a Odehnalem rozšíří letáky po kině v Proseči (údajně vkládali složené plakáty do kapes divákům, kteří se přišli podívat na film), což se jim povedlo uskutečnit. Tmej také společně s ostatními vylepil jeden exemplář letáku na dům předsedy KSČ v Budislavi, kterým byl v té době Josef Kulhánek.

Dne 17. března 1949 se Vobejda s Kašparem zúčastnili výslechu na stanici SNB v Březině, týkajícího se střelby do oken Matěje Čoudka. Oba dva svou účast na této akci popřeli.

O několik dnů později se Lněnička společně s Tmejem opakovaně vloupali do místnosti MNV, kde na psacím stroji napsali další letáky.¹¹ Tmej ve své výpovědi ve vyšetřovacím protokolu uvádí, že Lněničku vzbudil kolem druhé hodiny ranní, poté otevřel paklíčem dveře MNV a ze svého zápisníku mu nadiktoval text letáku, jenž zněl následovně: „*Podzemní hnutí proti komunistickým uchvatitelům moci, vyzývá Tebe národe český s výzvou do pohotovosti,*“ pokračoval „*Do boje za svobodný život ve svobodné vlasti,*“ a končil podpisem strany národně sociální, lidové, sociálně demokratické a svazu demokratického studentstva.²⁸ Letáky byly tištěné na papírech formátu A5.

Na schůzce uskutečněné v brzkých ranních hodinách, následující po sepsání letáků, se zároveň oba mladíci dohodli, že zorganizují a uskuteční přepad Budislavské stanice SNB, kde odcizí zbraně tam uložené. Při další příležitosti seznámili ostatní se svým záměrem. Hlavním a několikrát zdůrazňovaným cílem bylo to, aby na skupinu nepadlo podezření ze strany státní bezpečnosti. Lněnička zde prosazoval svůj nápad – chtěl, aby přepadení stanice provedli členové skupiny z Proseče, zatímco budislavští by se odebrali do hospody, aby v případě potřeby měli dostačující alibi. Skupina také považovala za dobrou myšlenku odcizit z mladočovské fary cyklostyl²⁹, který by jim usnadnil rozmnožování protikomunistických letáků. Ani k jednomu z tehdy plánovaných činů však nakonec nedošlo.

---

²⁸ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, Složka č. 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 26.

²⁹ Cyklostyl (neboli mimeograf) byl přístroj sloužící k rozmnožování písemností za dob, kdy neexistovaly kopírky či osobní počítače. Přístroj se skládal z plechového bubnu, na kterém byla napjata speciální blána, kterou se propouštěla barva. Na jeden tisk se dalo vytvořit 40 až 50 kopií daného dokumentu.

V březnu 1949 se uskutečnilo setkání odbojářů u Bohuslava Halvy, přičemž hlavním bodem programu byla příprava Tmeje a Pařavy na útěk do zahraničí. Byl přítomen i Josef Pařava, otec Miroslava Pařavy, který byl požádán o to, aby odnesl zbraně schované u Tmeje a ukryl je do bezpečí. S přemísťováním zbraní pomáhal Josefu Pařavovi ještě František Tmej se svou matkou. V bytě Kateřiny Tmejové byly zbraně zabaleny do pytle a poté Tmejem a Pařavou zahrabány do země u chaty Pod skalou. Lněnička poté odvezl Jaroslava Tmeje na vlakové nádraží do Cerekvice. Jak Tmejovi, tak Pařavovi se povedlo utéci za hranice. Dle dopisu, který obdržela Milada Dočkalová (přítekně Miroslava Pařavy) usuzujeme, že se oba bez obtíží dostali do německého Schweinfurtu³⁰, který se nacházel v americké okupační zóně SRN. Po prokázání útěku těchto dvou mladíků KSČ zkonfiskovala veškerý jejich majetek a oznámení o tomto počínu zveřejnila v místní vývěsce. Zanedlouho potom byla ale ona vyhláška stržena a namísto ní zde byl vystaven leták s nápisem: „*Oni se vrátí, pomsta je sladká.*“³¹ Přestože nebylo nikomu nic dokázáno, není složité domyslet si, kdo byl jeho tvůrcem.

Začátkem dubna roku 1949 byl do skupiny přijat šestnáctiletý učeň strojního zámečnictví z Budislavi – Josef Křivka. Vzhledem k tomu, že Pařava s Tmejem emigrovali, bylo nezbytné stanovit nového vedoucího. Tím se stal Josef Lněnička.

Na přelomu dubna a května téhož roku Lněnička požádal Miladu Bouškovou, která se také občas zúčastňovala schůzek mladých odbojářů, zda by nebylo možné ukrýt u ní doma určitý počet zbraní. Boušková bydlela se svými rodiči v části Budislavi zvané Borek. Tato část obce je vzdálená od jejího centra a zároveň je o něco blíže Proseči, což se nepochybně členům skupiny jevílo jako strategicky příznivé. Boušková slíbila, že se domluví s otcem, který po počátečním nesouhlasu nakonec svolil. Přenášení zbraní na Borek se zúčastnil Miroslav Hladík, který šel v čele s pistolí ráže 7.65mm připravenou ke střelbě, dále Josef Lněnička, Milada Boušková, Milada Dočkalová a v neposlední řadě i František Tmej. Přemístěny byly tyto zbraně: jeden samopal se dvěma zásobníky, dva ruční granáty, jedna raketová pistole, větší množství nábojů a pistole s ráží 7.65 mm, kterou si u sebe ponechal František Tmej, podle jeho slov „*pro případ potřeby*“.³² Bouška s dcerou schoval zbraně na půdu pod seno, bedničku s náboji ukryla Milada pod králíkárnou. V červnu si pak Tmej zbraně od Boušky vyzvedl a schoval je u sebe doma v posteli. Po určité době se s tím svěřil svému

---

³⁰ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, Složka č. 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 27.

³¹ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, Složka č. 2, Kroulík J. zápis o výpovědi, s. 278.

³² ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, Složka 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 51.

nevlastnímu bratru, Jaroslavu Vomáčkovi a dal mu do úschovy samopal se dvěma zásobníky a pistolí, kterou měl u sebe již ode dne, kdy proběhlo přemístování a ukrývání zbraní u Boušků (r. 7.65 mm). Zbylé dva granáty odevzdal Josefu Lněničkoví.³³

Přibližně ve stejné době přijel do Budislavi na rekreaci bratr Jaroslava Vomáčky Václav se svou rodinou. Byl se situací v obci obeznámen a bratr Jaroslav se mu svěřil s tím, že Jaroslav Tmej zde po svém útěku zanechal samopal. Václav vyšel Jaroslavovi vstříc a slíbil mu, že samopal dopraví do Jáchymova, kde v současné době žije, a zde ho ukryje. Posléze tak opravdu učinil a automat³⁴ nechal zabalit jako své zavazadlo, které odeslal domů. Zbraň po návratu do Jáchymova zabednil na půdě svého domu.³⁵

Dne 13. května 1949 se Lněnička setkal s Jaroslavem Vomáčkou a Josefem Křivkou, které seznámil s plánem provést zastrašovací akci na tajemníka KSČ Josefa Kroulíka, bydlištěm v Jarošově. Křivka i Vomáčka údajně oba před setkáním obdrželi od Lněničky lístek na kterém doslovně stálo: *Rozkaz! Dnes večer se koná o půl 10 hodině koná se schůze „Bratří spravedlnosti“³⁶ na Borku u budky – nazdar.*³⁷ Všichni tři se tedy sešli na Borku a dohodli se, že si na Kroulíka počíhají, až se bude večer vracet domů ze stranické schůze. V předem určenou hodinu se mladíci přemístili směrem k Jarošovu. Ve výpovědi Lněničky bylo uvedeno: *Na místě odkud jsme chtěli zahájit střelbu, postavil se Lněnička a Křivka za strom a Vomáčku poslali kousek nazpět, aby hlídal, až Kroulík pojedě na kole a dal jim znamení...*³⁸ Když tudy tajemník projížděl, vystřelil Lněnička jeho směrem tři rány z pistole ráže 9 mm.

Křivka měl u sebe zbraň ráže 7.65 mm zapůjčenou od Stanislava Vobejdy, Vomáčka od Františka Tmeje, ale ani jeden z nich nestřílel. Kroulík však ve své výpovědi uvádí, že slyšel výstřely čtyři, nikoli pouze tři. Nicméně dále připouští, že vzhledem ke svému postavení (byl újezdním tajemníkem KSČ) a své „nesmlouvavosti a agilnosti“ si je vědom existence potenciálních odpůrců. Zároveň dodává, že tento útok na svoji osobu oznámil až při příležitostné instruktáži v Litomyšli na ONV, případ hlásil bezpečnostnímu ref. Hrnčálovi.³⁹

Ihned po provedení této v pořadí druhé zastrašovací akce se dali všichni tři (Lněnička, Křivka, Vomáčka) na útěk. Cestou domů, když spěchali po hrázi rybníka, byli vyzváni

³³ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, Složka 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 51.

³⁴ Automatická ruční střelná zbraň.

³⁵ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 55.

³⁶ Bratří spravedlnosti si mezi sebou říkali členové odbojové organizace v Budislavi.

³⁷ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 2, Zápis o výpovědi Josefa Křivky, s. 4.

³⁸ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 30.

³⁹ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 2, Kroulík J. zápis o výpovědi, s. 277.

neznámým mužem, aby zastavili, čehož neuposlechli. Lněnička vystřelil směrem onoho volajícího jednu ránu a Vomáčka s Křivkou každý po dvou ranách. Neznámá osoba nebyla naštěstí zasažena. Později vyšlo najevo, že se jednalo o předsedu MNV v Budislavi, Bohumila Souška.⁴⁰

Soušek, jak uvedl, se vracel onoho inkriminovaného večera po práci v úřadě MNV kolem 23 hodiny sám domů. Když procházel kolem rybníka, zaslechl čísi dupot a tlumený hovor. Dále ve své výpovědi uvádí: *Protože moje chůze byla dosti slyšitelná, neznámé osoby se daly do útěku, na což jsem v ta místa, kde bylo slyšeti dosud křičel , Stůj! ' ... Protože se mě celá věc zdála podezřelá a byl jsem obeznámen s případem teroristické akce v Proseči, ... vytáhl jsem svou pistoli ráže 6.35 mm ... a vystřelil jsem jednu ránu na zastrašení do vzduchu. ... Druhý den ráno našel jsem ve vlhkém blátě stopy po čtyřech mě neznámých osobách a jednu vystřelenou mosaznou nábojnici ráže 7.65 mm.*⁴¹

Vobejda se krátce po výslechu v Březině, týkajícího se vyšetřování střelby na Matěje Čoudka⁴², rozhodl, že uprchne za hranice. Domluvil se proto s jistým mužem nám neznámé identity⁴³, který mu slíbil, že ho převezme přes hranice a zajistí mu pracovní místo v Kanadě. Peníze potřebné na zaplacení celého podniku Vobejda podle všeho získal z prodeje rodinných šperků, které odcizil své matce, která o jeho útěku do poslední chvíle nevěděla. Dne 21. června 1949 se tedy sešel v Mariánských lázních s oním mužem, který mu zprostředkoval útěk přes hranice. Vobejda se s ním měl následně setkat na smluveném místě v Německu. Tam ho ale nenašel, proto se domníval, že je na špatném místě a vydal se na další cestu, jenže kvůli neznalosti terénu se omylem vrátil zpět do ČSR, kde byl okamžitě zadržen příslušníky SNB.⁴⁴ Za tento neúspěšný pokus o emigraci byl odsouzen k jednomu roku těžkého žaláře a pokutě ve výši 10.000 Kčs.⁴⁵

V srpnu roku 1949 se Lněnička setkal s Miloslavem Dočkalem. Dočkal už o předchozí činnosti skupiny věděl, ale doposud do ní nepatřil. Nyní byl Lněničkou vyzván k tomu, aby společně vytvořili protistátní leták, text diktoval Lněnička z jiného letáku, který měl u sebe. Plakát měl být vystaven do skříňky CENTROFLORU⁴⁶ v Budislavi. Skříňku chtěli otevřít paklíčem, to se jim ovšem nepovedlo, proto ji Lněnička rozbil kamenem. Do rozbité skříňky

⁴⁰ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 31.

⁴¹ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 2, Soušek B. zápis o výpovědi, s. 251-252.

⁴² Vyšetřovací dokumenty z kauzy Matěj Čoudek – viz přílohy č. 11 – 14.

⁴³ Údajně z Mariánských lázní.

⁴⁴ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 36.

⁴⁵ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 37.

⁴⁶ Centroflor je firma, doposud existující, specializující se na výrobu umělých květin. V Budislavi také sídlila její pobočka, a to v budově dnešní hospody U Hradiska.

následně vylepili protikomunistický plakát s textem „*Národe český voláme tě z (sic!) výzvou do pohotovosti. Utvořte výbory národního osvobození.*“⁴⁷ Toto se událo kolem jedenácté hodiny večerní. Při tomto činu je přistihl rolník Jaroslav Melša, kterého s vynaložením nemalého úsilí Lněnička s Dočkalem přemluvili, aby o tomto jejich skutku nikomu neříkal, což také splnil.

Dne 5. září roku 1949 kolem dvacáté druhé hodiny proběhl v Proseči pokus o vyloupení obchodu se střelivem, jehož majitelem byl František Nekvinda. Této akce se zúčastnil Lněnička se svou skupinou, vyzbrojenou pistolemi a dvěma ručními granáty. Při pokusu o otevření dveří obchodu ale mladí odbojáři zjistili, že nemají vhodný paklíč k otevření, proto akci odložili na později. Při cestě z neúspěšné výpravy se ještě pokusili vloupat do poštovního úřadu v Budislavi, při čemž ale zalomili klíč v zámku, a proto od tohoto záměru nakonec upustili.

Krátce po akci konané 5. září se Dočkal, Křivka a Vomáčka sešli u Lněničky za účelem domluvy další zastrašovací akce. Plánovali zastrašení komunisty Strachoty, ale protože se na tom všichni neshodli, nakonec se usnesli na tom, že přepadnou živnostníka Josefa Vaňouse z Poříčí. To se událo 8. září 1949. Vaňous se onoho inkriminovaného večera právě vrátil domů ze stranické schůze. Všichni členové skupiny měli předem přesně stanovené role, obličej se převázali šátkem, aby nebyla odhalena jejich identita. Lněnička a Vomáčka měli automatické pistole, Dočkal s Křivkou každý po jednom granátu. Akce byla započata tím, že Lněnička s Dočkalem zabušili na okno Vaňousova domu, a když jim holič přišel otevřít, Lněnička ho donutil, aby dal ruce vzhůru. Zároveň na něj neustále mířil nabitou zbraní. Pak jej následoval společně s Dočkalem a Vomáčkou do bytu, kde se Vaňouse vyptávali na to, co se projednávalo na právě proběhnuvší schůzi KSČ. Dočkal si vše zapisoval do notesu. Lněnička stále držel v šachu celou Vaňousovu rodinu tím, že na něj mířil pistolí. Poté, co odbojáři získali požadované informace, respektive tehdy, kdy již usoudili, že Vaňousovi a jeho rodině nahnali dostatečný strach, zvolal Lněnička „*At' žije president Zenkl!*“ a celá skupina urychleně opustila byt.⁴⁸

O den později, tedy 9. září roku 1949, se Dočkal ve spolupráci s Lněničkou vloupal do poštovního úřadu v Budislavi. Lněnička hlídkoval venku a Dočkal šel pro pistoli, která patřila místnímu poštmistru Špíchalovi. Zatímco byl Dočkal uvnitř pošty, procházel kolem Veselík, nesoucí do Líbalova hostince poštmistrovi balík. Zahlédl u pošty Lněničku, který na jeho otázku, zda zde drží hlídku, neodpověděl a snažil se nenápadně vzdálit od poštovního úřadu,

⁴⁷ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 48.

⁴⁸ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 33.

aby nevzbudil podezření, že se uvnitř úřadu něco děje. Veselík tedy pokračoval v cestě. Lněnička krátce na to upozornil Dočkala na skutečnost, že se okolo ochomýtal Veselík, a je proto třeba být ostražitý. Dočkal si nebezpečí odhalení uvědomil a dostal strach, proto bez rozmyslu zašel k hostinci, nechal si vyvolat Veselíka a požádal ho, aby na poštu onen večer už nechodil, protože se chystají s Lněničkou odcizit pistolí. Zároveň chtěl, aby byl v této věci diskrétní a nikomu o tomto podniku neřekl ani slovo, což Veselík přislíbil. Dočkalovi se nakonec podařilo odcizit zbraň se zhruba třiceti náboji.

Poštovník Šplíchal zmizení zbraně samozřejmě záhy zjistil a rozhodl se okamžitě kontaktovat místní stanici SNB. Ta důkladně ohledala místo činu a našla několik otisků prstů. Bylo proto rozhodnuto, že pro nalezení pachatele budou ve vsi Budislav všem občanům odebrány otisky prstů. Dočkal se to zanedlouho dozvěděl a dostal strach, že bude odhalen. První, co udělal, bylo, že ukradenou pistolí svěřil do úschovy Lněničkovi; poté zašel za poštovníkem a sdělil mu, že předchozího dne šel ve večerních hodinách kolem pošty, našel tam vypadlý okenní rám, tak ho pouze nasadil zpět do pantů a odešel.⁴⁹ Šplíchal však tuto výpověď nepovažoval za důvěryhodnou, proto se znovu obrátil na místní stanici SNB, která se do věci okamžitě vložila.

2.3 Vyšetřování a zadržení jednotlivých členů skupiny

Posledním zmíněným podnikem skupiny, vlastně spíše hlavně Miloslava Dočkala, který chtěl získat další zbraň pro zastrašovací manévry odbojové skupiny, se rozpoutalo komplexnější vyšetřování. SNB konečně přišla na správnou stopu a rozhodně neměla v úmyslu se jí pustit.

V brzkých ranních hodinách dne 15. září 1949 příslušníci SNB vtrhli do domu č.p. 2 v Budislavi, kde Dočkal bydlel, a odvedli ho na místní vyšetřovací stanici. Zde byl tehdy dvaadvacetiletý Miloslav podroben tvrdému výslechu během něhož došlo i k užití fyzického násilí ze strany vyslýchajících. Nakonec prozradil jméno hlavního představitele a koordinátora protikomunistické skupiny, Josefa Lněničky. Ten byl záhy také zatčen. Následovalo další vyslýchání⁵⁰, s využitím získaných informací byli zajati všichni členové skupiny, dokonce i osoby, které měli s touto organizací jen málo co dočinění. Díky propracovanému fyzickému i psychickému nátlaku se SNB podařilo zadržet dostatek lidí.

---

⁴⁹ BRATINKA, Ondřej, *Zkouška odvahy*, s. 37.

⁵⁰ Datum a čas zatčení jednotlivých obviněných – viz příloha č. 1.

Ještě téhož dne bylo, mimo Lněničky s Dočkalem, pozatýkáno dalších 7 osob. Ty byly okamžitě vzaty do vazby a až do soudního procesu, tedy celých pět měsíců, byly drženy ve věznici v Pardubicích. Na konci března roku 1950 byla zatčena další skupina lidí (9), měsíc před soudním řízením další dvě osoby a třicátého září poslední z nich, Josef Motyčka. Celkem bylo v plánu zatknout 24 osob, přičemž 5 z nich bylo mladistvých, 2 nebyly souzeny z důvodu emigrace a 6 z nich s činnostmi odboje prakticky vůbec nesouviselo.

2.4 Soudní proces s Budislavskými odbojáři

Soud, který probíhal ve dnech 5. – 7. října 1950 ve Smetanově domě v Litomyšli, byl veden pracovníky Státního soudu v Praze. Zúčastnili se jej všichni obvinění kromě Josefa Šlégra, který se nedostavil, a proto bylo ustanoveno, že jeho případ bude projednán později. Soudu předsedal Dr. Jaroslav Novák a v roli soudců zde vystupovali Dr. Osner, Dr. Kaláb, por. Vošáhlík a Dr. Froněk. Líčení bylo veřejné. Každému obžalovanému byl přidělen právní zástupce ex offo.⁵¹

K soudnímu řízení se průběžně vyjadřovaly nejrůznější podniky a organizace z Litomyšle a okolí prostřednictvím tzv. rezolucí⁵², kterými projevovaly souhlas s odsouzením či dokonce exemplárním potrestáním Budislavských odbojářů.⁵³

Ze strany prokurátorů padly dva návrhy na trest smrti vztahující se na Jana Boušku a Miloslava Dočkala; trest byl ale nakonec zmírněn a oba byli odsouzeni k dvaceti pěti letům vězení.⁵⁴ Výsledkem řízení byly jak tresty odnětí svobody, tak vysoké finanční sankce, převážné většině odsouzených byla také odňata československá občanská práva. Dohromady bylo uděleno 175, 5 let odnětí svobody a 290.000 Kčs peněžního trestu. Všem, kromě Josefa Motyčky, Jaroslava Melši a Ladislava Veselíka, byl zkonfiskován⁵⁵ majetek. Milada Boušková a Dočkalová byly za trest přemístěny z firmy Centroflor do Stičan, kde pracovaly v cihelně.⁵⁶

---

⁵¹ Seznam právních zástupců a jejich svěřenců – viz příloha č. 2.

⁵² Vybrané rezoluce – viz příloha č. 7.

⁵³ Rozsudky a sankce stanovené soudem – viz příloha č. 3.

⁵⁴ BOŠTÍK, Martin, *Strážník a spol.*, s. 43; Domnívám se, že vyslovení trestů smrti mělo sloužit spíše jako výhrůžka.

⁵⁵ Konfiskace označuje na rozdíl od vyvlastnění zabavení majetku bez jakéhokoli nároku na náhradu.

⁵⁶ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 4, Věc: Milada Boušková a Milada Dočkalová, provedení telef. příkazu, nestránkováno.

2.5 Hlavní představitelé skupiny ⁵⁷

Hlavními iniciátory a realizátory protistátních akcí byl Josef Lněnička, Stanislav Vobejda, Miroslav Hladík, Jaroslav Vomáčka, Josef Odehnal, Josef Křivka a Miloslav Dočkal. Zde je uveden jejich stručný životopis a úryvek z jejich výpovědi při výslechu na stanici SNB. ⁵⁸

Josef Lněnička, spoluzakladatel a následně i vedoucí odbojové skupiny, narozený v Budislavi 11. dubna 1930, se vyučil řeznickým dělníkem. Vypomáhal v řeznictví svému otci, kde pracoval nejprve jako učedník a po absolvování tříletého studia odborné základní školy řeznicko-uzenářské zde působil jako řeznický dělník. Již v předchozích letech se dostával do střetu se zákonem – v roce 1946 byl okresním trestním soudem v Litomyšli odsouzen podmíněně na jeden rok, o dva roky později týmž soudem k pěti dnům podmíněně na jeden rok. Konkrétní přestupky nejsou známy. Měl dva sourozence, starší sestru Elišku a mladšího bratra Vladimíra. Jako svou motivaci k založení protikomunistické skupiny a působení v ní v protokolu udává: *Na svoje ospravedlnění uvádím, že činy ... byly prováděny z mladické nerozvážnosti a také proto, že jsem velmi mnoho četl detektivní knížky. ... Všeho ... dnes upřímně lituji a bude-li mi dána možnost, chci se státi opravdovým člověkem a vynahradiť vše, co jsem proti nynějšímu režimu napáchal ... atd.* ⁵⁹ Při domovní prohlídce ⁶⁰ u Lněničky byly nalezeny a zabaveny dva ruční granáty, jedna pistole maďarské výroby ráže 9 mm, dva zásobníky, 13 nábojů ráže 9 mm a ilegální leták (zhotovený ve spolupráci s Dočkalem). ⁶¹

Stanislav Vobejda, zakladatel odbojové skupiny v Proseči, narozený 5. listopadu 1930 v téže obci, pracoval jako lesní praktikant na zámku Březina. Byl nemanželským synem a jeho nevlastní otec se k němu nechoval příliš vlídně. ⁶² V době vyšetřování byl již ve vazbě pro svůj nezdařený útěk za hranice. Jako ospravedlnění uvádí: *Činy .. jsem páchal ... v mladické nerozvážnosti. Domníval jsem se, že vše co dělají komunisté, že je špatné a nyní,*

---

⁵⁷ Soupis zaměstnání a věku odsouzených v době zatčení – viz příloha č. 4.

⁵⁸ Tuto část, v protokolu nazvanou jako „Ospravedlnění“, zde uvádím z toho důvodu, abych poukázala na absurditu celého výslechu. Tato pasáž vynívá jako nejvíce „přitažená za vlasy“, je až příliš zřetelné, že obvinění byli do výpovědi nuceni a jejich názory byly překrucovány či úplně měněny.

⁵⁹ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 2, Zápis o výpovědi Josefa Lněničky, s. 19.

⁶⁰ Fotografie zbraní zabavených při domovních prohlídkách u odbojářů – viz příloha č. 22.

⁶¹ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 2, Seznam věcí doličných zabavených při domovní prohlídce u Josefa Lněničky, s. 20.

⁶² ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 2, Zápis o výpovědi Stanislava Vobejdy, s.15.

když jsem byl ve vězení v Chebu politicky školen, vidím, že komunistická strana vede národ opravdu dobře (...) Svého činu lituji... ⁶³

Jaroslav Vomáčka, narozený 27. července 1931 v Kamenném Sedlišti (část Budislavi – pozn. autora), byl nemanželským synem a měl velmi špatné vztahy se svým nevlastním otcem.⁶⁴ Vomáčka se zároveň staral o svého nevlastního bratra, kterému bylo v roce 1949 jedenáct let.⁶⁵ Dále měl ještě 4 mladší sestry, o které se starala Vomáčková matka s jeho nevlastním otcem. V obecné škole měl velmi špatný prospěch, třikrát propadl, a proto se vyučil mlynářskému řemeslu, které vykonával přibližně 2 roky. Pak ale utrpěl vážný úraz, který mu znemožnil výkon práce a z něhož byl nucen zotavovat se doma. Po delším období rekonvalescence začal pracovat na pile u strýce Josefa Dostála v Budislavi. Ke skupině se přidal až v květnu 1949. Obhazuje se tím, že byl naveden Josefem Lněničkou.⁶⁶ Při domovní prohlídce byla Vomáčkovi zabavena jedna pistole maďarské výroby ráže 7.65 mm, jeden zásobník, sedm nábojů ráže 7.65 mm, 6 různých klíčů a jeden paklíč.⁶⁷

Miroslav Hladík, spoluzakladatel odbojové skupiny v Budislavi, narozený 15. prosince 1930 v Nižné Boce na Slovensku, začal pracovat po imigraci do Čech v roce 1939 jako strojní zámečnick ve firmě Karosa sídlící ve Vysokém Mýtě. Absolvoval kromě obecné školy ještě tři roky průmyslové školy v Litomyšli. V roce 1948 vstoupil do KSČ, ale nikdy neobdržel žádnou legitimaci. Žil se svými rodiči v Budislavi a již od základní školy se znal s Josefem Lněničkou. Na svou obhajobu uvedl toto: ... *nechal jsem se ke své činnosti strhnouti různými řečmi, že se něco musí dělati proti dnešnímu zřízení a proto jsem dal popůd(sic!) k založení ilegální(sic!) organizace.* ⁶⁸

Josef Odehnal, narozený 17. května 1930 v Proseči, byl dělníkem v truhlářské dílně po svém otci, který zemřel v roce 1945. Zde pracoval se svým bratrem Františkem, kterému bylo v roce 1949 dvacet jedna let. Měl ještě další dva sourozence. To, že patří do skupiny, během výslechu poměrně dlouho popíral, nakonec se však přiznal. Jako důvod svého počínání uvedl: „*Doznávám, že jsem byl členem ilegální (sic!) skupiny... Sám jsem se zúčastnil pouze*

---

⁶³ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 2, Zápis o výpovědi Stanislava Vobejdy, s.15.

⁶⁴ Podle všeho ho jeho nevlastní otec ho bil a odpíral mu jídlo; ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 2, Zápis o výpovědi Jaroslava Vomáčky, s.13.

⁶⁵ Tamtéž.

⁶⁶ Tamtéž.

⁶⁷ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 2, Zápis o výpovědi, seznam věcí doličných zabavených při domovní prohlídce u Jaroslava Vomáčky, s. 14.

⁶⁸ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 2, Zápis o výpovědi Miroslava Hladíka, s. 8,9.

tištění a vylepení illeg. letáků... Učinil jsem tak z mladické nerozvážnosti a nechtěl jsem odporovati kamarádům, ... abych v jejich očích nevypadal jako zbabělec. Svých činů lituji... “
69

Josef Křivka, narozený 8. listopadu 1933 v Oldřiši, byl učněm strojního zámečnictví u F. Horského v Litomyšli. Když mu byl jeden rok, přestěhovala se jeho rodina z Oldříše do Budislavi. Měl dva mladší sourozence, Ladislava a Marii. V roce 1949 podal přihlášku do KSČ, ale neobdržel legitimaci. Svě jednání omlouvá takto: *Já jsem nikdy žádnou zbraň neměl a tuto mě půjčoval Lněnička...Střílel jsem jen jednou a to na předsedu MNV v Budislavi a to ještě s (sic!) toho důvodů (sic!), že si o toto řekl, t.j., že po nás vystřelil a mí (sic!)jsme poněm (sic!) také začali střílet.... Nevěděl jsem kam střílím, jelikož jsem žádného neviděl a střílel jsem jen tak do vzduchu... Svých činů lituji.*⁷⁰

Miloslav Dočkal, narozený 13. června 1927 v Budislavi, pracoval před zatčením u svých rodičů v zemědělství. V roce 1944 začal v Litomyšli navštěvovat odbornou školu, ze které o dva roky později odešel do Sezimova Ústí, kde pracoval jako soustružník kovů. Později byl zaměstnán u rolníka Salivara v Dolních Hořicích a naposled v továrně na letadla v Chocni. Poté se vrátil domů, jelikož jeho otec onemocněl, a pomáhal zde svým rodičům v hospodářství. Měl mladšího bratra Blahoslava. Pro svou obhajobu uvádí: *Na svoje ospravedlnění mohu udati, že jsem se svou činností nechtěl nikomu ublížiti a toto jsem dělal jen z dobrodružství. Nyní svého činu lituji...*⁷¹

---

⁶⁹ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 2, Zápis o výpovědi Josefa Odehnala, s. 9.

⁷⁰ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 2, Zápis o výpovědi Josefa Křivky, s. 17.

⁷¹ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 2, Zápis o výpovědi Miloslava Dočkala, s. 15.

3. MILOSLAV DOČKAL V LETECH 1927 – 2011

3.1 Život Miloslava Dočkala v letech 1927 – 1949

Miloslav Dočkal se narodil 13. června 1927 v Budislavi. Jeho otec – Miloslav Dočkal – byl rolníkem a společně s jeho matkou – Annou Dočkalovou rozenou Benešovou, původem z Krouny, se starali o hospodářství. Miloslav měl jednoho mladšího sourozence, bratra Blahoslava, který absolvoval obecnou i měšťanskou školu a pak navštěvoval (v letech 1948-1949) dobytko-pícninářskou školu v Hlinsku. Rodina Dočkalů vlastnila polnosti s výměrou 13 ha.⁷²

Ještě před nástupem do první třídy býval Dočkal místní paní učitelkou brán do školy. „*No lezl jsem pod lavicema, paní učitelka mě vzala s sebou, bylo mě kolikpak, čtyři nebo tak nějak... No lezl jsem pod lavicema a pošťuchoval jsem žáky. Pak už mě nebrala s sebou, poněvadž jsem dělal potíže...*“⁷³ Už odmala byl čiperný a maminka musela své syny občas zklidňovat. Používala jednoduchých a osvědčených praktik. „*Jo to si pomatuju, jak jsme tady byli, tady někde, na podlaze jsme se prali... Polila nás vodou a hned bylo po praní...*“⁷⁴

Základní školní docházku absolvoval v Budislavské škole, nicméně zde nepatřil mezi nejlepší žáky. Spíše naopak. Navíc se zúčastňoval všelijakých „klukovin“, které byly často mířeny proti školnímu personálu. „*A potom, to už jsme byli větší, tak jak je v prvním patře ve škole okno, na schodišti, tak my jsme vždycky otevřeli okno a plivli jsme, kdo se jak daleko strefí, jo, a vyšel řídící Bárta, vyšel ven, a takhle si nesl krajíc chleba a ten jeden kluk – lup mu to na to! (plivanec – pozn. autora) To víš, strnul, nestačil zvednout hlavu, už bylo prázdno, nikde nic, a davaj do třídy. To byl řev! „Kdo to udělal?“ to víte, nikdo se nepřiznal...*“⁷⁵

Po ukončení obecné školy v Budislavi, na které kde strávil pět let, pokračoval ve studiu v měšťanské škole v Proseči, kam chodil od roku 1938 do roku 1942. Roku 1943 se „*vlastním přičiněním*“⁷⁶ dostal na odbornou školu v Litomyšli zaměřenou na odborné

---

⁷² Výpověď Miloslava Dočkala.

⁷³ DOČKAL, Miloslav, bytem Budislav 2, 24. října 2010, Výpověď ve zvukové podobě (dále jen Výpověď Miloslava Dočkala).

⁷⁴ Výpověď Miloslava Dočkala.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ Národní Archív České Republiky, Ts I/VII 126/50 (dále jen NA), Státní soud Praha, *Přijímací listina*, 12. 4. 1950, s. 3.

zpracování kovů . V roce 1945 se Dočkal zúčastnil uhelné brigády v Mostě, kde získal odznak průkopníka práce.

Ihned po získání výučního listu, tedy roku 1946, nastoupil do podniku Baťa se sídlem v Sezimově Ústí, kde pracoval na revolverovém soustruhu.⁷⁷ Jeho měsíční plat čítal 4.000 Kčs. V tomto závodě setrval 18 měsíců, v září téhož roku nastoupil na zemědělskou brigádu v Hořicích u Tábora. Poté se vrátil zpět do provozu továrny. Následně byl ale požádán svým nemocným otcem o pomoc v hospodářství, proto opustil své zaměstnání ve firmě Baťa a začal pracovat jako zemědělský dělník na statku v Budislavi společně s bratrem Blahoslavem. Zde si vydělával 2.000 Kčs až do svého zatčení dne 15. září 1949.

Podrobnější charakteristika poválečného období v Budislavi a okolí – viz příloha č. 32.

3.2 Působení v odbojové skupině

Miloslav Dočkal působil v protikomunistické skupině na Budislavsku přibližně od srpna 1949 až do svého zatčení, které proběhlo 15. září 1949, tedy necelý jeden měsíc.

K činnosti ve skupině, o jejíž existenci už předtím věděl, byl přemluven Josefem Lněničkou. Ten ho v srpnu roku 1949 pozval k sobě do bytu a seznámil ho s dosavadními aktivitami odbojové organizace. Zároveň mu sdělil, že by bylo dobré zhotovit nový leták, který by měl být vystaven do vývěsky CENTROFLORU v Budislavi. Text Lněnička diktoval z materiálu, který měl u sebe. Na novém plakátu byl nakreslen kostel, nad nímž se vznášel pařát dravce, srp, kladivo a pěticípá hvězda. Uprostřed stál slogan „*Uchváti-li tě, zahyneš!*“⁷⁸. Text formulovaný Lněničkou zněl zhruba takto: „*Národe český voláme tě z (sic!) výzvou do pohotovosti. Utvořte výbory národního osvobození,*“ podepsán byl stranou sociálně demokratickou, lidovou, národně lidovou a svazem demokratického studentstva.⁸² Po sepsání letáku jej bylo nutné umístit. Kolem jedenácté hodiny večerní se tedy Dočkal s Lněničkou odebrali k vývěsce. Snažili se ji otevřít pakličkem, ale to se jim nepovedlo, proto ji Josef Lněnička rozbil kamenem. Potom do ní oba udělali svou tělesnou potřebu⁷⁹ a vyvěsili do ní ručně psaný leták. Při této protistátní činnosti je přistihl rolník Jaroslav Melša, který tudy šel

⁷⁷ Revolverový soustruh je stroj, pomocí něhož lze obrábět výrobek (obrobek) na rotačně souměrný tvar.

⁷⁸ NA, Ts I/VII 126/50, Státní soud Praha, *Přijímací listina*, 12. 4. 1950, s. 3.

⁷⁹ Toto udává vyšetřovací svazek č. 6 - Budislavští Jánošiči, dokonce i publikace *Zkouška odvahy* (BRATINKA, Ondřej). Dočkal ovšem tvrdí, že se nic takového nestalo a že do vývěsky žádnou tělesnou potřebu nevykonávali. Dále dodává, že podobné údaje v protokolu jsou smyšlené a byly tam uvedeny příslušníky SNB jako příhoršující okolnosti, které měly napomoci k radikálnějšímu potrestání obviněných.

domů. Lněnička s Dočkalem ho požádali, aby o tom, co viděl, nikomu nic neřekl, což Melša také dodržel.

Dne 5. září 1949 se Dočkal zúčastnil pokusu o vyloupení obchodu se smíšeným zbožím Františka Nekvindy v Proseči. Obchod Lněničkovu skupinu nelákal zbůhdarma. Nekvinda totiž mimo jiné prodával železo, a co především – od roku 1936 vlastnil koncesi na prodej střeliva a výbušnin. Jak uvádí ve své výpovědi, hodnota zboží v jeho obchodě ke dni 5. září 1949 činila cca 400.000 Kčs, mimo to zde měl uloženo ještě zhruba 30 kg dynamonu, 400 kusů rozbušek č. 8, zápalky v délce cca 400 metrů a větší množství brokových nábojů v přibližné ceně 1.500 Kčs.⁸⁰ Lněnička, Dočkal, Křivka a Vomáčka se na tuto akci vyzbrojili pistolemi a dvěma ručními granáty a do obchodu se chtěli dostat pomocí paklíčů. Nicméně na místě zjistili, že ty, kterými to lze, nevlastní, proto se rozhodli, že odcizení zbraní a třaskavin přesunou na později. Pokus o vloupání prováděli samozřejmě za tmy, aby nebyli viděni. Přesto se jim ale tento pokus nezdařilo úplně utajit, protože v průběhu snahy otevřít obchod prošly kolem dvě osoby. Lněnička je okamžitě zadržel. Jednalo se o dívku a mladíka, z nichž dívku po chvíli propustili, zatímco mladíka, Jindřicha Drahoše, pozdrželi déle. Ten je ujistil o tom, že není komunista a že s jejich činností souhlasí, dokonce jim prozradil několik jmen předních komunistů z České Rybné, odkud pocházel. Skupině přislíbil spolupráci, k čemuž však později nedošlo – Drahoš tvrdil, že mu matka zakázala cokoli podnikat.

Po dvacáté druhé hodině večerní, při cestě zpět domů, se Budislavští Jánošiči ještě pokusili otevřít poštovní úřad v Budislavi. Měli ovšem opět smůlu, v zámku totiž zalomili klíč.

Po této neúspěšné akci se v dalších dnech se Dočkal s výše jmenovanými opět sešel, tentokrát za tím účelem, aby společně naplánovali zastrašovací akci na Strachotu. Na tom, jak by měla probíhat, se ovšem neshodli a tak ji nakonec úplně zrušili. Myšlenky uskutečnit podobný čin se ale definitivně vzdát nechtěli, proto se rozhodli nahnat strach někomu jinému. Jako cíl jejich zájmu byl nakonec vybrán holič z Poříčí, Josef Vaňous, který se měl v den plánovaného útoku zúčastnit stranické schůze. Dočkal si připravil zápisník a Lněnička zbraň, Olze Steklé byl propůjčen ruční granát. Vomáčka s Křivkou byli pověřeni hlídkováním.

Dne 8. září roku 1949 se Dočkal s ostatními členy odboje sešel na předem stanoveném místě v Budislavi. Všichni si opatřili šátky, které si následně uvázali přes ústa, aby je nikdo nepoznal. Za tmy, po předpokládaném konci schůze komunistů, se vydali do Poříčí. Zde

---

⁸⁰ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 3, Zápis o výpovědi Františka Nekvindy, s.152.

Vomáčka zabušil na dveře Vaňousova domu. Když Vaňous přišel otevřít, donutil ho Lněnička s namířenou pistolí, aby zvedl ruce. Společně s Dočkalem vstoupili do jeho bytu, kde drželi v šachu celou jeho rodinu. Dočkal se začal vyptávat na podrobnosti ze stranické schůze, zajímalo ho, kdo je předsedou a co se projednávalo. Vše si zapisoval do svého zápisníku. Vaňousovi tvrdil, že jsou partyzáni z Ameriky. Po ukončení výslechu Lněnička zvolal „Ať žije prezident Zenkl!“ a společně s Dočkalem opustili byt. Zatímco byli tito dva mladíci uvnitř a jednali s Vaňousem, Steklá, Vomáčka a Křivka hlídkovali venku. Při tomto podniku nebyli nikým přistiženi, takže se bez způsobení sebemenšího rozruchu vrátili zpět do Budislavi.

Po tomto činu dostaly všechny události rychlý spád. Hned další den došlo k vyloupení poštovního úřadu v Budislavi. Jistě nikoho nepřekvapí, že v tom měl opět prsty budislavský odboj. Tato akce, provedená paradoxně jen dvěma členy skupiny, zapříčinila důsledné vyšetřování ze strany SNB a následnou rozsáhlou razii, v rámci které byli pozatýkáni všichni, kteří měli s Budislavskými Jánošíky co dočinění.

V podvečer 9. září roku 1949 se Miloslav Dočkal vydal k nedalekému poštovnímu úřadu. Věděl, že v kanceláři místního poštmistra Šplíchala je uložena pistole a proto se rozhodl, že ji odtamtud odcizí. Chtěl ji získat pro další působení odbojové skupiny. Vobejda, Lněnička i Tmej již jednu či více zbraní vlastnili, ale Dočkal ještě žádnou neměl. Otevřel tedy pakličem dveře poštovního úřadu a vloupal se do poštovnny. Zde v zásuvce našel pouzdro, v němž byla uložena pistole i s náboji. Pouzdro v šuplíku ponechal, ale pistoli i se zhruba třiceti náboji si odnesl. Před poštou postával Josef Lněnička a držel hlídku. Nicméně stejně jako u prvního společného podniku Lněničky s Dočkalem (vyvěšení plakátu do nástěnky Centrofloru) došlo k tomu, že byli při akci přistiženi. Kolem pošty totiž ve večerních hodinách procházel Veselík, rolník z Budislavi. Zahlédl zde postávat Lněničku, tak se ho zeptal, zda tam drží hlídku. Lněnička neodpověděl, a aby nevzniklo podezření, že se na poště děje něco nekalého, vydal se pomalým krokem směrem k hospodě.

Když se Dočkal dozvěděl, že se v inkriminované době kolem pošty pohyboval Veselík, dostal strach, že by mohl být prozrazen. Veselík chtěl toho večera zastihnout poštmistra Šplíchala kvůli jistému nedorozumění ve věci výměny balíků, ale protože usoudil, že vzhledem k tomu, že je na poště je zhasnuto, Šplíchal v úřadě již určitě není, rozhodl se ho jít hledat do hostince U Líbalů, kde často ve večerních hodinách pobýval. Zde jej také úspěšně našel a vyřídil s ním vše, co potřeboval. Dočkal, poté co se od Lněničky dozvěděl o Veselíkovi, se vydal taktéž do hostince a nechal si vyvolat ven Veselíka. Tomu mezi čtyřma očima sdělil, že z pošty odcizil pistoli a požádal ho, aby se o tom nikomu nezmiňoval. Rolník

slíbil mlčenlivost a tím se nevědomky zapletl do procesu s mladými bojovníky proti komunistické nadvládě v Československu.

Druhého dne Šplíchal samozřejmě zjistil, že mu zmizela ze zásuvky zbraň i s náboji. Nahlásil to tedy ihned na místní stanici SNB, která krátce na to zjistila, že pachatel zanechal na místě činu otisky prstů. Vzhledem k tomu, že SNB měla jisté povědomí o existenci ilegální organizace ve vsi, rozhodla se, že sejme všem občanům Budislavi otisky prstů a tím zjistí, kdo stojí za vyloupením pošty. Dočkal se o tomto plánovaném počínání dozvěděl a dostal strach, že bude odhalen. Proto hned druhý den odešel na stanici SNB a rozhodl se podat výpověď. Hlavnímu vyšetřovateli tvrdil, že devátého září procházel za soumraku kolem pošty a zaslechl z ní podezřelé zvuky. Rozhodl se proto, že se půjde podívat blíže. Zde našel vypadlý okenní rám, tak ho pouze nasadil zpět do pantů a pokračoval v cestě domů. Samozřejmě, že tato výpověď byla smyšlená. Ošálit se nenechal ani příslušník SNB, který Dočkala vyslyšel. Kontaktoval proto vyšší instance, které rozhodly, že se vše musí bezodkladně řešit. Jediným, kdo jim mohl podat nějaké informace, byl právě Dočkal, jenž svou zbrklostí neuvážlivě způsobil to, že se vyšetřování rozjelo na plné obrátky.

Dne 15. října 1949, zhruba ve tři hodiny ráno, vnikla StB do statku Dočkalových. Dvaadvacetiletého Miloslava odvedla na místní stanici SNB, kde ho velmi surově donutila k tomu, aby vypovídal a prozradil některé ze jmen svých spolupracovníků. *Raflí mě a vedli na obecní úřad a začal výslech. Bouchli mě do hlavy a shodili mě ze židle na zem*⁸¹ Protože Dočkal nechtěl vypovídat, snažili se ho ke spolupráci donutit fyzickým nátlakem. Prorazili mu ušní bubínek. Veškeré okolnosti (naprosto neočekávaná denní doba, fyzické násilí, atd.) nakonec splnily svůj účel a Dočkal příslušníkům prozradil jméno vedoucího odbojové skupiny, Josefa Lněničky. Ten byl vzápětí také zatčen a tím se spustila lavina zatýkání dalších lidí, kteří třeba i jen okrajově souviseli s činností protikomunistické organizace.

3.3 Soudní proces a rozsudek

V dubnu roku 1950 byl Miloslav Dočkal převezen do vazební věznice v Pardubicích na rozkaz STB čj. A-6053/611066-49 společně s ostatními podezřelými. Pobývali zde až do začátku soudního procesu. Ten trval tři dny, od pátého do sedmého října 1950 ve Smetanově domě v Litomyšli a byl veden Státním soudem se sídlem v Praze.

---

⁸¹ Výpověď Miloslava Dočkala.

Soudu předsedal prokurátor Dr. Jaroslav Novák⁸², na rozsudku se podíleli soudci Dr. Osner, Dr. Zdeněk Kaláb⁸³, por. Vošáhlík a Dr. Franěk, který byl zároveň obhájcem Miloslava Dočkala. Ten však říká, že „před zahájením soudu nebyli seznámeni o tom kdo je jejich obhájce, dokonce ani nevěděli, že jim byl nějaký přidělen.“⁸⁴

Během doby, kdy proces probíhal, byl Dočkal spolu s ostatními držen v litomyšlském vězení, umístěném „Pod Věží“⁸⁵. Jednotlivci byli od sebe separováni, aby se nemohli vzájemně domlouvat a ovlivňovat.

Výsledkem veřejného soudního líčení byly vysoké tresty jak finanční, tak ty stanovující odnětí svobody. Dočkalův trestný čin byl klasifikován podle § 1/1c, 2 a 3, 83, 8 171, 173, 174 I. Jelikož byl nejstarším členem skupiny, byl sankcionován nejpřísněji. Byl odsouzen k pětadvaceti letům vězení a peněžnímu trestu ve výši 20.000 Kčs. Zároveň mu byl zkonfiskován veškerý majetek a přišel o československá občanská práva na období deseti let.

Většina odsouzených se nezmohla na žádný odpor. Jen málokdo ještě dokázal vyjádřit svůj názor na soudobý režim (například argumentovat a vzpírat se). „*Když se mě na něco u soudu tázali, já jim řekl : „Po tak hrubým zacházení ...“ – Jéj, ten vylítnul, ten prokurátor! Ta holka, u Lněničky jak byla, Olga, to byla hodná holka, byla taky v tej naší partě. – „Co byste dělala s tím granátem,“ a ona říkala: „Odjistila a hodila,“- jako na komunistu. Jéj, ten taky vylítnul! Páne, ten taky vylítnul! Jo, oni u ní našli granát, tady po Němcích nebo po Rusákách byly samopaly, tady bylo zbraní! Já jsem chtěl – támhle byl na Borku vůz celej a tam bylo spoustu německejch věcí, to tam zanechali a utekli, a šel sem do křoví a tam byla pistole, žejo. Tak jsem jí tam zase nechal. Já jsem tenkrát nevěděl, že budu na něco potřebovat pistoli. To sem nevěděl v pětáctyřicátym roce, že budou komunisti. “*⁸⁶

Ihned po ukončení soudního řízení se skupinou Lněnička a spol. přišla na řadu litomyšlská skupina kolem rektora Stříteského. Proces běžel dva dny, konkrétně od devátého do jedenáctého října téhož roku, jako ten předchozí – s budislavskými odbojáři. Dočkal s ostatními odsouzenými byl převezen zpět do vazební věznice v Pardubicích. Tady všichni společně čekali na převoz do jiných nápravných zařízení, přičemž s nimi zde nezacházeli příliš ohleduplně. Dočkal komentuje situaci takto: „*Tam jsme byli na cele. A tam nám nedávali pít, tak tam byl tureckej záchod, tam se stálo a tam jsme nabírali vodu – na*

⁸² ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, složka 2, Státní soud Praha, Rozsudek, s. 1 – 3.

⁸³ BOŠTÍK, Martin, *Stříteský a spol.*, s. 44.

⁸⁴ Výpověď Miloslava Dočkala.

⁸⁵ Takto se v Litomyšli nazývá prostor pod starou radnicí, kde dříve bývalo lokální vězení a dnes zde sídlí veřejné WC.

⁸⁶ Výpověď Miloslava Dočkala.

splachování a my na pití, no. Byla to voda pitná. To se nedalo nic dělat. Tak jsme tam tak byli, někdo tam dokonce měl nějaký tabák, tak ho zapálil, jako že jde kouřit (to se nesmělo, samozřejmě, bylo to potajmu).“⁸⁷

Zde také dostal Dočkal informace o svém strýci z Malinného, a to díky tomu, že k nim na celu přivezli jednoho zbitého muže. *„No, přivezli tam chlapíka – nemoh na nohy, měl oteklý nohy, mlátili ho hadicema přes chodidla. Na nás se tak podezřívavě díval, že jsme udavači, nebo estébáci, nebo tak něco. Já jsem se ho ptal odkád’ je, a on řekl „Támhle odněkád’ vod Skutče“. A já říkám: „Znáte Malinný?“ – „No znám“ – „No tam mám strejdu, Beneše“ – „To už nemáš. Ten už je dále... A zrovna dneska tam chodil na vycházce,“ Tak mi pomohli trošku vylízt na okap a viděl jsem ho takhle, jak šel v rohu. A ten vězeň když viděl že jsem řekl „Strejda!“ tak už ostražitost vůči mně a vůči nám opadla a už nám vypravoval, jak utíkali - nějakou utíkali přes strop, pak po poli a za nima estébáci se psema, no a psi kolem nich lítali, ale nekousli je, nic... Stříleli po nich, a páč to sou starší lidi, tak to nemohli zvládnout, tak se vzdali. Ruce nahoru a vzdali se. Byli totiž taky v nějaké skupině protistátní. Vždyť on byl zavřenej kolik – 5 roků? Pak ho pustili, po pěti letech, a tak měl svoje kamarády ve Skutči a tam se scházeli a znovu ho zavřeli a znovu na 4 roky ho zavřeli. Takže on seděl celkem 8 nebo 9 roků, nejmíň. Železo tam kuli proti komunistům, domlouvali se proti nim. Pak strejda říkal, že to druhý bylo ještě horší než to první, v tej base.“⁸⁸*

Z Pardubic byl Dočkal přemístěn do věznice v Chrudimi⁸⁹, kde setrval až do konce dubna 1951.

3.4 Věznice v Chrudimi

Jak už bylo vzpomenuto, sem byl Miloslav převezen z Pardubic, kde ještě krátkou dobu po soudu v Litomyšli pobýval⁹⁰. Zde určitý čas sdílel celu s rektorem Stříteským a několika dalšími politickými vězni. Naproti budově, ve které byl držen, sídlil Okresní soud v Chrudimi, který sloužil k pro souzení běžných přečinů (krádeže, atd.).

Dočkal si v tomto vězení odpykával trest i s osobami, jako byl například Miloslav Kohout⁹¹ a další odbojáři z různých částí Československa. *„Oni měli nějakou skupinu, ještě s bráchou, toho taky popravili, a ještě nějaký, ten měl autobusovou dopravu, ten to nenahlásil,*

---

⁸⁷ Výpověď Miloslava Dočkala.

⁸⁸ Tamtéž.

⁸⁹ Osobní spis vězně Miloslava Dočkala – viz příloha č. 5 a 6.

⁹⁰ Popisník osoby – viz příloha č. 8.

⁹¹ Výpověď Miloslava Dočkala.

tak mu dali taky trest smrti a pak ho taky popravili. Měli nějakou skupinu a chtěli tam vybrat nějakou banku s penězma, potřebovali peníze na tu skupinu, no prostě jim to nějako nevyšlo, tak je za to odsoudili.)“⁹².

Vyskytovaly se zde ale i osoby inklinující ke spolupráci s vězeňskými dozorci. K podepsání spolupráce byli vězni vyzýváni průběžně. Pro dozorce bylo výhodné získat si mezi odsouzenými „spojence“ a dostávat od nich aktuální informace o tom, co se na celách děje. Tento „systém“ měl sloužit ke komplexní likvidaci těch nejzapřísáhlejších odpůrců komunismu, přičemž byl vyřešen velmi chytře, protože díky tomu docházelo k hlavním rozporům přímo v řadách vězňů. Vládla mezi nimi nejistota, a jen ti nejodvážnější si dovolili viditelněji protestovat proti totalitnímu režimu. Běžně byli tito donašeči nazýváni takzvanými „bonzáky“⁹³ a mnohdy nebylo snadné je odhalit. Někteří se ale svým chováním sami prozradili.

Tak tomu bylo i v chrudimské věznici na cele Miloslava Dočkala. *„Taky tam na té cele s námi byl ještě Kobylka, to byl hoteliér, Ota, a ještě nějaký – toho jsme neměli rádi, to byl blbec. Kšeftoval s autama. Když přišel balíček⁹⁴, tak mu ho dali. Říkali: „Ten dobře dělá, ten dobře dělá,“. Potajmu se cpal a házel, když to bylo zabalený, papír pod postel, a baštil, nikomu nedal... Pak byl ještě na lágru, říkali, že tam dělal nějakýho důvěrníka, hlídal vězně, a podobně. Bomzák.“⁹⁵*

Rektor Stříteský byl podle Dočkalových slov velmi pokorný a obětavý člověk. *„Ten když jsme byli hladoví, tak nám vždycky ještě kousek nechal, toho chleba, ze svého přidělu. Sám měl málo. Byl starší než my, o dost, ale nevím, kolik mu bylo.“⁹⁶* Od něj se také dozvěděl o praktikách svého bývalého kamaráda a zakladatele odboje na Budislavsku, Josefa Lněničky. *„On (Stříteský – pozn. autora) říkal, že byl na cele s Lněničkou, že ten spolupracuje s STB, že donáší estébákům. Já nevím, jestli to byla pravda. On dostal taky 20 roků. Pak se říkalo že ho viděli v Praze, chodit s těma bachařema... Nevím. To taky nemusí bejt pravda. Prej jeho máma žádala, aby ho propustili, žádala Gottwalda, prosila ho o milost. Pustili ho asi dřív.“⁹⁷* O tom, zda byl Lněnička opravdu udavačem a spolupracoval s StB, se dlouho diskutovalo, ale

---

⁹² Výpověď Miloslava Dočkala.

⁹³ Dočkal užívá výraz „Bomzák“ – odborné zdroje (KLÉGR, Aleš: *Tezaurus jazyka českého – slovník českých slov a frází souznačných, blízkých a příbuzných*. Praha 2: Lidové noviny, s.r.o., 2007, s. 557 – 558.) uvádí, že je možné používat obě varianty slova, tedy jak s „m“, tak s „n“.

⁹⁴ Balíčky vězni dostávali od svých příbuzných. Obvykle obsahovaly jídlo. Nebylo pravidlem, že byly vězňům vydány vždy – záleželo na tom, jak splňovali své denní pracovní normy a mnohdy také na tom, zda spolupracují s dozorci.

⁹⁵ Výpověď Miloslava Dočkala.

⁹⁶ Výpověď Miloslava Dočkala.; F. A. Stříteskému bylo v roce 1950 třicet osm let.

⁹⁷ Tamtéž.

neexistovaly žádné podklady pro vyjádření pravdivého stanoviska. Nakonec se ale v Dočkalově složce uložené v Národním archivu objevily usvědčující materiály, zejména korespondence, hovořící proti Josefu Lněničkoví. Lněničková spolupráce s StB mohla mít jistě hned několik důvodů.

V první řadě mohl podlehnout nátlaku dozorců, který byl bezesporu soustavný a promyšlený. Já se ovšem přikláním k hypotéze, že Lněnička byl záměrně pověřen tím, aby vytvořil skupinu s protikomunistickým zaměřením a dovedl tak potenciální odpůrce totality (kteří by mohli být pro režim v budoucnu „nebezpeční“) do vězení, kde by byli izolováni a zbaveni prakticky jakýchkoli možností cokoli podnikat proti tehdejšímu politickému zřízení. Vede mě k tomu vědomí, že Lněnička měl vlastní byt a k tomu navíc ve stejné budově, kde sídlil MNV. Mohl se scházet se svými přáteli bez velkých problémů a do chvíle, kdy byla odcizena pistole z pošty, nebyl prakticky nikdo ze skupiny vyšetřován, přestože se ve vsi o jistých odbojových akcích zcela jistě vědělo. Dále mě překvapuje shovívavost tajemníka MNV z Jarošova, Kroulíka, který nezdědka nacházel u svého jízdního kola (které nechával v chodbě budovy MNV - tedy naproti bytu Lněničky) propíchnuté duše. Z jeho výpovědi nevyplývá, že by tyto schválnosti namířené proti jeho osobě nějak řešil a snažil se zjistit pachatele.⁹⁸ Lněnička měl prokazatelně rozhodující slovo ve všech podnikaných akcích, ostatní mladíci jako Křivka, Vomáčka nebo Dočkal, byli spíše loutkami. Mohl tedy využít svých přesvědčovacích schopností a dovést činnost skupiny do stadia, kdy už by její činy bylo možné dostatečně sankcionovat. Vykonstruovanost procesu by jistě nikoho nepřekvapila, neboť v tehdejší době by se nejednalo o nic neobvyklého. Lněnička pak tedy byl sice oficiálně odsouzen k dvaceti letům odnětí svobody, ale ve skutečnosti by mohlo jít pouze o formalitu.

Na rozdíl od dnešního systému vězeňství, na přelomu padesátých a šedesátých let byli političtí vězni „vychovávaní“ zejména prací. V podstatě byli využíváni jako levná pracovní síla. Od kvality jejich výkonů se odvíjelo množství stravy a vězeňských výhod jim přidělených. Pokud vězeň dostatečně nesplňoval denní normy, byl za to sankcionován.

V Chrudimi vězni vyráběli povřísla.⁹⁹ *„To byly sisálový provázky. Žádný papírový! Tos nemohl mít papírový, protože by se ti to přetrhlo. To byl takovej kolíček s dírkou, tím kolíčkem se ten provázek prostrčil, udělal se tam uzlík, aby to drželo, a do toho se vázalo obilí, dělaly se snopy. Ty provázky – tam jsme to vázali do takovejch palic, stovku, pod těma*

⁹⁸ ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203 HK, složka 2, Kroulík J., zápis o výpovědi, s. 277.

⁹⁹ Povřísl je provázek, který se v dřívějších dobách používal ke svazování snopů. Na konci takovýchto provázků bylo přivázáno dřívko, které usnadňovalo následné vázání snopů. Postupně ale výroba povřísel upadala, protože docházelo k mechanizaci při žních – snopy automaticky svazovaly tzv. samovazy, což byly pojízdné stroje pro vázání snopů.

loubí se to zavázalo, dávali jsme to tam k záchodům na plentu, a když jich bylo tisíc nebo kolik tak to přišli a „Vodnýst, na chodbu...“. Vědělo se, kolik jich musíš udělat za den, nebo vůbec celkem, a - „Udělej si to, jak chceš...“¹⁰⁰

Političtí vězni byli ve využití povřísel poměrně vynalézaví a několikrát je dokonce použili jiným způsobem, než ke kterému byly určeny. Zločinci, kteří si zde odpykávali tresty za krádeže, násilnictví, finanční podvody, atd., měli větší pravomoci než ti, kteří zde byli vězněni pro své protikomunistické názory. Paradoxně se mohli pohybovat po areálu věznice a vykonávali rozmanité funkce, počínaje úklidem či prací v kotelně, a konče roznášením jídla do cel. Poslední zmiňovaní byli nazýváni „chodbaři“. Všichni tito odsouzení bez protikomunistického smýšlení se mohli zúčastňovat kulturních akcí a měli například i přístup k tisku. *„My jsme byli zvědaví, co soudruzi píšou, a tak sme se ptali: „Máte noviny?“ – „Jo, jo,“ – „Pošlete nám!“ – „Jo, jo...“ - No, špagátu bylo dost, toho jsme měli až až, na oběšení (smích), a tak se uvázalo mejdlo a šup dolů. – „Máš?“ – „Ještě né,“ - tak zase kousek dolů... – „Máš?“ – „Eště kousek,“ - „Máš?“ - A Kohout říká: „To je bachař!“ – Tak nastala přetahovaná, on (dozorce –pozn. autora) to rafnul za to mejdlo – to bylo uvázaný – a dólů táhnul, a my, já jsem Kohoutovi pomohl, my sme zase táhli nahoru – dolů, nahoru, dolů, nahoru... A von prej, ten bachař, dole to viděli, von se vopřel nohou o zed' a ted' táhnul a táhnul a najednou provázek nahoře přes tu hranu u toho vokna se přetrhnul a - prsk, a bachař - to byl řev, hroznej řev... Ti dole říkali, jak letěl po prdeli až kdovíkam... Jak byl vopřenej, tak to s nim švihlo... A šel k nám nahoru a: „A bude to. Pudete do korekce a na hodně dlouho!“ a kdesicosi... A jeden bachař – takovej děda, měl jít do důchodu – ale ten byl mazanej, cokoli se kolem dělo, když měl vězně výst na nějakej úklid nebo tak něco, tak von všechno viděl, co se děje okolo. Si všichni mysleli – von to nevidí, von se dívá támhle, ale von věděl vo všem, co se vokolo děje. Tak jsme mu to řekli: „Pane veliteli, my vám chcem říct, že se nám tohle stalo a to... My jsme chtěli...“ a on říká: „Koukejte se, tohle nedělejte podruhý, to je nebezpečný, no já se pokusím vám to nějako vyžehlít,“. No vyžehlil nám to. Domluvil mu asi – jinak bysme šli do korekce.“¹⁰¹*

Informace vězni nezískávali jen prostřednictvím tisku, ale i posloucháním projevů stranických představitelů při jejich setkáních na chrudimském náměstí. To prováděli poněkud netradičním způsobem. *„Když se vyšplouchal záchod - tam byl normální záchod, jako bejvá, ne tureckej - tak sme slyšeli řeč na náměstí, když tam byla nějaká schůze.“¹⁰²* O tom, že chtěli

---

¹⁰⁰ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁰¹ Tamtéž.

¹⁰² Tamtéž.

vědět, co se kde děje, svědčí i fakt, že si ve dveřích své cely vytvořili jakýsi průzor, kterým mohli pozorovat dění na chodbách přilehlých k této cele. Nespornou výhodou bylo to, že měli celu tzv. „na kříži“¹⁰³, takže měli možnost pohodlně pozorovat pohyb dozorců. V této souvislosti uvedl Dočkal tuto příhodu: „*To sem říkal vo tom jak jsem prořezal ty dveře... Normálně lžicej sem to prořezal. Jsme seděli na kýblu a měli jsme stráž, páč když přišel bachař, tam byl kříž, tam byli na kříži bachaři – tak když šel, tak už jsme ho viděli, tak na stěnu „buch, buch, buch,“ a tam v dalších celách bylo už zase taky slyšet „buch, buch, buch,“ to byly cely vedle sebe. A než došel k nám tak už na konci už věděli - jde bachař na kontrolu, dívat se okýnkem, jestli tam něco neděláme. Taky občas – chodbaři nám třeba okýnkem (to bylo kulatý) hodili cigaretu. A my sme zase měli – no, na něčem jsme to škrtali – nějakej kousek skla, nebo tak něco. A troud jsme si udělali z hadrů a ono to začalo doutnat... Dokonce jednou tam přišel takovej frajer, bachař, takovej vysokej, v mundúru, čepici na stranu a začal: „ Nebojte se, půjdete brzo domů,“ nabízel nám cigaretu, jenže my sme mu moc nevěřili. Sme si říkali – jo to může bejt nějakej levák¹⁰⁴. Tak zas vodošel. Vypτάval se, jak se tam máme, atd.“¹⁰⁵*

Hygienické poměry zde byly velmi špatné. „*Koupání bylo mizerný, v koupelně pustili schválně studenou, rychle studenou a honem pryč nazpátek. Dali nám nějaký hadry na utření a to bylo všechno.“¹⁰⁶*

V chrudimské věznici nebyli zadržováni jen muži, ale i ženy. Ty pracovaly častěji venku. Dočkal s ostatními vězni je občas tajně pozoroval. Jednou si ho ale všimla mladá dozorkyně, která zrovna na ženy dohlížela. „*To byla tááková potvora! – nebyla hezká... Byla tam druhá bachařka, stará, ta už byla taková mírnější. A tahleta, ta přilítla nahoru... My sme viděli, jak se tam hubičkovala s vězněm, ale to nebylo ten den, jak přiběhla. To jsme jí viděli už předtím. Jsme seděli na kýblu a měli jsme stráž. No a to jsme jí viděli teda, „Vona se tam hubičkuje,“ – „Jóóó?“ a to Kohout uplně vyskočil a „Počkej, počkej, pusť mě tam, no jóóó!“ - Potichu, samozřejmě, to sme nemohli řvát... Pak jsme teda, jak na nás přilítla, řvala: „To vás přijde draho, s holkama se domloutvat nebudete!“ a kdesi cosi... A prej: „Kdo to byl?“ – „Já,“ sem řekl. Druhej: „Já,“ a ona: „Vy ste to nebyl!“ – třetí: „Já,“ – „Vy ste to taky nebyl!“ – „Já,“ – to pak už schválně, žejo, „Já, já,“ říkali. Ona ho viděla, kdo to asi byl, ale nepoznala asi obličej. No a tak: „Ty se nebudeš dívat z okna a domloutvat se!“ A on na to: „A*

¹⁰³ V místech, kde se spojovaly dva směry chodeb; jedna šla rovnoběžně s celami a druhá na ní byla kolmá.

(Tamtěž)

¹⁰⁴ Ničema.

¹⁰⁵ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁰⁶ Tamtéž.

hubičkovat tady na chodbě s vězněm se taky nebude!“ A já dodneška vidím, jak vytřeštila oči, totiž byla asi zblblá, jak to víme! Ona ta škvírka zřejmě nebyla vidět z venku. To byla jen taková škvírečka, tak vysoko, abysme viděli z toho kbelíku. No a měli jsme pokoj! Mohli jsme se dívat! Ale jaká byla, jak zezelenala! No tak to samozřejmě, páč kdyby se to profláкло, že se hubičkuje s vězněm, no tak by ji vyhodili a ještě by ji podezřívali!“¹⁰⁷

Na štědrý den připravili dozorcí vězňům „překvapení“. „*Na Vánoce přišly balíčky od rodin. Bachař přišel – „Špatně jste dělali, nedostanete nic!“ – samozřejmě, že to sežrali pak sami... (dozorcí – pozn. autora)¹⁰⁸*

Během půl roku stráveného v Chrudimi pobýval Dočkal ve dvou různých celách¹⁰⁹. To vyšlo najevo poté, co jsem v únoru 2012 navštívila prostory této věznice; sám Dočkal to však ve své výpovědi neuvádí.

Z chrudimské věznice byl na začátku května 1951 přemístěn do věznice v Litoměřicích. Náklady jeho vazby (15. 9. 1949 – 30. 4. 1951) činily 14.735,15 Kčs, byly hrazeny z jeho minimální mzdy.¹¹⁰ Za 387 dní zaplatil 5.592,15 Kčs (1 den á 14,45 Kčs), za dalších 85 dní 3.383 Kčs (1 den á 39,80 Kčs) a za 120 dní 5.760 Kčs (1 den á 48 Kčs).¹¹¹

3.5 Věznice v Litoměřicích

Do Litoměřic byl Dočkal dopraven na začátku května roku 1951 a pobýval zde přibližně 5 měsíců. Za tu dobu vystřídal dvě zaměstnání. Nejdříve plnil krabičky šmolkou¹¹² a potom loupal cibuli, která byla posílána k dalšímu zpracování do konzerváren. „*To jsme dělali šmolku: papírový krabičky, měli jsme velkej kýbl toho, lžici, a to se nabíralo a pak – to už nevím, jak se to zadělávalo, jestli se to přelepovalo nebo lepidlo bylo... No prostě to už si nepamatuju. Takhle sme to dělali, no. Pak jsme loupali cibuli a právě od té doby nemůžu cejtit cibuli... S klukama jsme si z ní udělali salát, páč sme měli hroznej hlad. Jsem se přejed a bylo mě zle.“¹¹³*

V Litoměřicích byli političtí vězni ponižováni a týráni hladem. Strava byla špatná a bylo jí málo.¹¹⁴

---

¹⁰⁷ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ Plánek chrudimské věznice, fotografie věznice – přílohy č. 21 – 24.

¹¹⁰ Dokument o nákladech vazby – viz příloha č. 20.

¹¹¹ NA, Ts I/VII 126/50, Náklady vazby.

¹¹² Silně rozemleté modré sklo, které se používá k modření prádla či papíru.

¹¹³ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹¹⁴ Tamtéž.

3.6 Věznice v Plzni – Bory

Do trestního ústavu pro muže v Plzni byl Miloslav Dočkal dopraven 10. října 1951, kde byl umístěn na oddělení spol. B III., jeho kmenové číslo bylo 3656.¹¹⁵ Strávil zde celkem 36 dní, už 15. listopadu 1951 byl opět přemístěn, tentokrát do věznice v Ostrově u Karlových Varů.

„Příchod byl do věznice, tam stál bachař a fackoval. Já jsem náhodou byl druhý nebo třetí, kterej nedostal facku. Ten za mnou jo. Přede mnou taky. To jenom tak „na uvítanou“. Nás, co jsme byli na té jedny straně věznice, vzali, aby chom si „zacvičili,“ - dovnitř, ven, dovnitř, ven (z cel – pozn. autora).... Tam se muselo hlásit furt... „Pane veliteli,“ atd. V pozoru, když otevřel dveře: „Pane veliteli, odsouzený ten a ten...“¹¹⁶

V plzeňském nápravném zařízení vyráběli vězni vojenské batohy pro armádu, někteří drali peří. Miloslav Dočkal, vzhledem k tomu, že byl vyučen strojním zámečnickem, byl pověřen technickou údržbou ve věznici - společně s jedním kasařem, který si zde také odpykával svůj trest. Zde se také seznámil se Stanislavem Vobejdou. Přestože patřili do stejné odbojové skupiny, navzájem se neznali, protože v době, kdy byl Dočkal Lněničkou do organizace přijat, byl už Vobejda ve vazbě kvůli svému neúspěšnému pokusu o útěk za hranice.

3.7 Věznice v Ostrově u Karlových Varů

Dne 13. listopadu 1951 byl Dočkal dopraven z plzeňské věznice do ostrovské. Za dobu svého pobytu zde byl dvakrát navštíven svými rodiči – jednou v roce 1952¹¹⁷ a poté až roku 1953¹¹⁸. V prosinci 1951 bylo rozhodnuto státním prokurátorem Dr. Kalošem, že vymáhání 20.000 Kčs peněžitého trestu po Dočkalovi je bezúčelné pro nedostatek finančních zdrojů ze kterých by částku měl uhradit, a tak byl platební příkaz na tuto částku zrušen.¹¹⁹

---

¹¹⁵ Fotografie odsouzeného – viz příloha č. 16.

¹¹⁶ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹¹⁷ 27. července 1952

¹¹⁸ 12. dubna 1953

¹¹⁹ NA, Ts I/VII 126/50, Usnesení, 28. 12. 1951.

V březnu 1953, jako reakce na žádost Dr. Scheybala¹²⁰, byl vydán posudek na Dočkala. Náčelník, který posudek sestavoval, ale Dočkala hodnotil spíše negativně:

„Pracovní morálka: Pracuje v hlubině jako lamač, jeho pracovní morálka je malá, za poslední 3 měsíce plnil normu v průměru na 50%. Ve svém volném čase nezúčastňuje se dobrovolných brigád v táboře.

Postoj k lidově demokratickému zřízení: Dle celkového chování a pracovní morálky není možno označiti jeho postoj k dnešnímu lidově demokratickému zřízení za kladný. Nemá žádný politický přehled a nesnaží se jej získat“¹²¹ atd.

V listopadu 1953 proběhlo soudní přelíčení na základě množství žádostí o snížení či prominutí trestu pocházejících jak od rodičů vězňů, tak od trestanců samotných. Výsledkem bylo rozhodnutí, které Dočkalovi stanovilo snížení doby věznění o 1 rok¹²². Dne 30. června 1956 byl přemístěn do Příbrami.

3.8 Věznice v Příbrami – Tábor Vojna

V příbramské věznici¹²³ Dočkal pracoval jako lamač v dole. Jeho měsíční mzda činila přibližně 100 Kčs, zatímco civilní pracovníci vykonávající obdobnou funkci vydělávali až 19.000 Kčs. Jeho kmenové číslo bylo A01239.¹²⁴

Dočkal pracoval na šachtě Kamenná a Lešetice. Zde se přátelil se Stanislavem Vobejdou. Když se jednoho dne tyto dva mladíci doslechli, že někde na konci šachty je otvor, kterým by se dalo uniknout z vězení, rozhodli se, že tuto informaci prověří. *„Standa Vobejda seděl na kýblu a já jsem lez a vždycky projel okolo vůz tak jsem musel zhasnout karbidku, a pak zase škrtnout... Nám dávali sirky. Tak jsem zase škrtnul, jsem měl štěstí, po těch mokrejch trámech, pode mnou hloubka tak 60m. Říkali, že prej tam je taková šachta, nahoře že to prej vede nahoru a tam že je jako nějaká mříž. Tak jsme říkali že to vokoukneme, vezme pilky, tak jsem já jak blbej... Standa, ten seděl na kýblu, nahříval si zadek a já si říkám, jaký štěstí, že mně neuklouzla noha náhodou.“¹²⁵*

---

¹²⁰ Na Dr. Scheybala, jak je patrné z dokumentace v Národním archivu, se obraceli Dočkalovi rodiče ve snaze zajistit svému synovi milost, či alespoň snížení trestu.

¹²¹ NA, Ts I/VII 126/50, Posudek, 24. 3. 1953.

¹²² NA, Ts I/VII 126/50, Usnesení, 5. 11. 1953.

¹²³ Osobní spis – viz příloha č. 9.

¹²⁴ Fotografie odsouzeného – viz příloha č. 17.

¹²⁵ Výpověď Miloslava Dočkala.

Rusové využívali vězeňské práce ve svůj prospěch – k dobývání uranové rudy. Tu SSSR nutně potřeboval, protože již od léta 1945 začal systematicky pracovat na atomovém zbrojení¹²⁶. Ze strany Sovětského svazu byl vyvíjen nátlak na dodávky uranu zejména z oblasti Jáchymova a Příbrami a to často dost nevybíravým způsobem. Dokonce i dozorcí měli z Rusů strach. „*Voni se taky nebavili dlouho s esembákama, to bylo vidět okno, vyskočil esembák a za ním Rusák, řval a mával.*“¹²⁷ Někteří Rusové osobně dohlíželi na práci vězňů. „*Ten jeden Rusák, oni ho pak vyhodili, že byl prej moc jemnej na vězně. A mluvil, povídal: „Dobry, ruděnka,“ nahoře nám to říkal, „I bumbání, papání budět,“ povídal, „i děvušky, vsjo budět!“ Voni ho pak vyhnali, že je prej moc hodnej na vězně.*“¹²⁸

To, že se Dočkal společně se spoluvězni následně zúčastnil hladovky, zapříčinilo zuřivost dozorců. „*Když jsme nechtěli potravu tak nám taky sebrali všechno, co se dalo... Jak tam bylo nějaký jídlo, tak to sebrali všechno, rozházeli slamníky atd. Nedávali nám topení, tak sme nosili pod paží dřevo ukradený a do rukávů uhlí...*“¹²⁹

Zde se mu také podařil velice kuriózní kousek. Poté, co se sešel s civilním pracovníkem, který mu přinesl od rodičů celou pečenou husu, schoval ji do svého kabátu, ve kterém chodil pracovat do dolu. Na hlavní bráně, kde byli všichni vězni kontrolováni, zda nepronáší nějaké nepovolené předměty, byl Dočkal tázán, co to nese v podpaždí. Měl strach, a a proto po pravdě odpověděl: „Husu.“ Hlídač se rozčílil, protože se domníval, že si z něj vězeň dělá legraci, proto zakřičel „*Marš! Lumpe, já tě zavřu, až zčernáš!*“¹³⁰ a nechal vězně odejít.

Jednoho z civilních pracovníků Dočkal požádal o to, aby mu opatřil zbraň. Ten tak učinil a po nějakém čase opravdu přinesl pistoli, kterou Miloslavovi předal. Dočkal měl společně s Vobejdou naplánovaný útěk, který byl ale nakonec prozrazen, takže od tohoto počínu oba včas ustoupili. Nyní nutně musela následovat úvaha o tom, jak se zbraně zbavit. Bylo nutné ji pronést zpět na šachtu, kde by si ji převzal civil. To bylo ale náročné. „*To sem tu pistoli nes v botě, to mě teda tlačila šeredně. Měl jsem štěstí teda opravdu štěstí. Přišel jsem dolů do šachty a mě to nedalo, říkal jsem, co je vůbec schopná dělat ta pistole a vono - bum, bum! – vona opravdu bouchla, ta pistole, a za chvíli tam byl bachař a: „Co to bylo za rány?“*

---

¹²⁶ *České vězeňství*. Praha: Tiskárna věznic Praha - Pankrác, 1999, roč. 6(2 - 3), s. 17.

¹²⁷ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹²⁸ Tamtéž.

¹²⁹ Tamtéž.

¹³⁰ Výpověď Miloslava Dočkala.

Tak sme řekli: „Tady někdo bouchnul do lutny¹³¹.“ Ono když se bouchlo do toho kovovýho, to byly taky rány... Tak zase odešel.“¹³²

Vždy, když se odcházelo nebo přicházelo z práce v dole, byli vězni kontrolováni a prohledáváni. *„Pětice vystoupit!“ a kontrolovali. A nás tam bylo třeba 40, nebo 30... Prohlídli, vomakali každýho. Nás nechávali naposled. Vodchod dozádu a my, nás kontrolovali. Svlíknout kabát, stáhnout kalhoty, vystrčit zadek, vohmatal, všechno prohmatat, sám byl s kožichem, kožich kolem krku. Museli jsme sundat kalhoty, boty, košili - tu nám vohmatal... To mrzlo, to byl leden, únor, březen. No a pak odchod na barák.“¹³³*

Když byli někteří vězni trestáni za malý pracovní výkon, byli zavíráni do trestního baráku. *„To byl barák dole. Na oběd - polívka. Na tom byl led, na polívce. Takovej ledovej škraloup. No tak co jsme si říkali, tak jsme to rozbili, půjčovali jsme si lžice... Taky jsme museli mejt podlahu. To byla krásná klouzačka po tej podlaze. Byla tam strašná zima. Však to se spalo v botech, žádný svlíkání, to byla jedna mizerná deka, tam šíleně táhlo, jeden v rohu, tam chumelilo, byl pod sněhem zachumelenej. To nikdo se nesvlíkal. No a ten bachař jak tam přišel na tom klouzavým, tomu ulítly nohy, narazil hlavou do železné postele. Ted' my jsme ho začali sbírat a ted' jsme si říkali, páni, jestli řekne, že jsme ho přepadli, no to bude! Ale on byl slušnej, tak nám říkal - děkuju, a přestaňte mejt tu podlahu. Byl trošku naraženej, ale odešel.“¹³⁴*

Kromě trestního baráku byl v NPT-U¹³⁵ vybudován také tzv. bunkr, který vznikl z iniciativy velitele tábora Vojna, Jaroslava D.¹³⁶ Byl to podzemní prostor, který sloužil jako tzv. přísná korekce. Objekt bunkru, jak jej popisuje František Bártík z Hornického muzea v Příbrami, *„se nachází na pravé straně přístupové cesty do areálu bývalého uranového lágru u křižovatky s cestou, jež vede od velitelství a cáchovny vpravo dolů do areálu. (...) Dnes je zachován jako podzemní místnost o podlahové ploše 3,6 x 3,2 m (tj. 11,5m²)¹³⁷. na východní straně je opatřen vstupem o výšce 145 cm a šířce 60 cm, který je uzavírán ocelovými dveřmi,*

¹³¹ Větrací potrubí v dole.

¹³² Výpověď Miloslava Dočkala.

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ Tamtéž.

¹³⁵ Nápravný pracovní tábor, písmeno „U“ je krycí označení pro tábor Vojna.; Zdroj: BÁRTÍK, František, *Tábor Vojna : ve světle vzpomínek bývalých vězňů*. první. Praha 3 : Vyšehrad, spol. s.r.o., 2008. 192 s. ISBN 978-80-7021-938-6, s.40.

¹³⁶ Příjmení velitele NPT – U není nikde uvedeno v celém znění, ani František Bártík ve své publikaci neuvádí celé příjmení velitele tábora.

¹³⁷ Od prvního ledna 1951 platilo, že předepsaná plocha na jednoho vězně pobývajícího v trestním ústavu činí 3,75m² a v pracovním táboře 2,72 m². Vezmeme-li v potaz, že do bunkru bylo často zavíráno hned několik vězňů (Dočkal popisuje, že během jeho pobytu zde bylo zavíráno až 8 vězňů najednou), činila by plocha na jednoho vězně pouhopouhých 1,44 m².

v jejichž horní třetině se nachází otvor zakrytý perforovaným plechem, který sloužil k větrání. Stěny i strop jsou betonové. Podlaha je tvořena betonovou mazaninou nezjistitelné tloušťky. Výška prostoru nad stupem je 170 cm, u zadní stěny 178 cm. V objektu není žádný další větrací otvor ani komín, zdroj tepla, či elektriny. Celý bunkr je pod úrovní terénu. Nad ním je travní porost ve slabé vrstvě zeminy. ¹³⁸ Pobyt v bunkru byl klasifikován jako nejtvrďší forma potrestání za kázeňský přečin, vážné nesplnění pracovní normy či za nezdařený pokus o útěk.

Každodenní práce vězňů v dolech se neobešla bez nehod. Na šachtách nezdřídka docházelo k úrazům, poměrně častá byla také úmrtí, ať už zapříčiněná nepozorností obětí, či nedokonalostí důlní techniky. „*Jak jsme byli tam na šachtě, jsme dělali nalevo, nahoře na stropě, a dole byl Novák. Tak sme si před šachtou řekli „Nazdar, nazdar, buďte opatrní,“ no a asi za 2 hodiny ten Novák přilít, celej bledej, a říká: „Plotna spadla na toho kamaráda!“ Tak jsme tam vlezli. Ona na něm plotna ležela, velká a my jsme to museli rozvrtat až po ty kraje a pak jsme se to pokusili rozvalit a tak jsme dali prkno, dali jsme ho na prkno, a na prkno mu vypad mozek z hlavy. Tak jsme tam byli takový celí zkroušení. On byl dobrej kluk, no a najednou je mrtvej. Přišel tam naddůlní a: „Jakto že neděláte?“ Tak jsme řikali: „Pane naddůlní, ted' nám to zabilo kamaráda.“ A on: „No a?“ Ten Slovák vytrh ze špalku tu sekeru, sebral se, šel k němu takhle s tou sekerou, to jsem neviděl chlapa takhle ještě utíkat. Toho naddůlního. Lampasák¹³⁹ jeden. Utek, ale neudal to. Jsme se divili. ¹⁴⁰ Další úraz se stal díky tomu, že se mladý civilní pracovník zdržel v dole déle, než bylo bezpečné. „No na překopu. To tam byli 2 a byl s nima důlní a bylo tam aspoň 20 děr. To víš, překop je velkej. To se udělal překop a z toho se dělaly ty díry do stran, jestli tam není náhodou ruda. Oni to náko měli mít na podpalování - nějaký šňůry na podpalování, podpalovali to zapalovačem a ono ne a ne to chytout. Tak ten Stein a ten důlní taky, honem pryč, honem pryč no tak ten Stein ale ještě rychle sbíral tu brašnu, co v tom nosili ty špagáty... už byl skoro venku a bouchlo to. Začalo to bouchat. Už byl skoro venku a vždycky to bouchlo tak ho to nadhodilo... Nestačil utýct. Byl kousek vod a bouchlo to no. Nejdřív to bouchlo vprostřed pak nahoře a potom dole a jak to bouchlo tak nějakěj kámen, než stačil ten doutnák vlízt do díry, ten doutnák usekl. Jak mu to dalo ránu, tak to už měl dost. Viděl jsem nahoře potom ty jeho fáračky¹⁴¹. To bylo samá díra. Měl jít na vojnu, byl to civil, to nebyl vězeň. Mladej kluk. ¹⁴²*

---

¹³⁸ BÁRTÍK, František, *Tábor Vojna : ve světle vzpomínek bývalých vězňů*. první. Praha 3 : Vyšehrad, spol. s.r.o., 2008. 192 s. ISBN 978-80-7021-938-6, s. 79.

¹³⁹ Pojmenování pro důstojníka, vzniklo podle pruhů na kalhotách (lampasy).

¹⁴⁰ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁴¹ Hornické kalhoty.

¹⁴² Výpověď Miloslava Dočkala.

Vězni nebyli, jak se na první pohled mohlo zdát, jen skupinou trpících mladíků se zkroušeným výrazem. Svůj osud snášeli opravdu statečně, a aby odlehčili svému údělu, občas prováděli i všelijaké žertovné kousky. „*To tam byl jeden bachař, takovej hajzlík. Kluci říkali: „Počkej, my mu něco provedeme.“ Tak si jeden namazal obličej nečím tmavším. Nevím, kde to sehnal - asi od civila. Vzal si brejle, to taky někde sehnal, a teď šel okolo ten hajzlík bachařskej a ten řval a furt vyhrožoval a hned do korekce dával. No a tak tam stál - tos musel smeknout, když šel okolo. No a šel okolo a ten kluk od nás nesmeknul. A bachař říká: „Jak to že nesmekáte? Jak to, že nesmekáte? Já s váma zatočím!“ A on: „Polib mi zadek ty blbče...“ – „Co ste to řek??“ On: „Koukej, nech to bejt, nebo ti dám na tlamu že zčernáš.“ – „No dovolte?“ – „No koukej vypadnout nebo ti vopravdu... Už toho mám dost, já ti jednu vrazím...“ a bachař vopravdu, ten utek pryč. No a von, ten kluk vod nás, letěl na barák, rychle to setřel, bachař si doved posilu a nikoho takovýho ale v baráku nenašel (smích).“¹⁴³*

Z Příbrami byl přemístěn do věznice v Opavě, a to dne 22. ledna 1958.

3.9 Věznice v Opavě

V tomto zařízení pro politické vězně pracoval Dočkal v tzv. technickém komandu. Měl za úkol starat se o údržbu věznice po technické stránce. Zároveň také pracoval pro ČKD (technické kreslení) pod vedením spoluvězně Heringera¹⁴⁴. „*Tam byl s námi to, děda takovej starej... Obvinili ho ze špionáže a byl u nás a učil nás taky anglicky... To jsme měli knížku, učili jsme se anglicky, pak nám ji sebrali...“¹⁴⁵*

Tato věznice opět nebyla zařízená pouze pro oběti vykonstruovaných procesů. Trest si zde odpykávali lidé i oprávněně. „*V Opavě tam byl nějakej Rusák – Bělorusov. Prostě za co tam byl. On byl někde u hranic, tam byla nějaká šachta, zvrchu byla zadělaná, on tu šachtu odděloval a čekal, až tam přijdou utečenci. Dělal jako převaděče. On z toho pak měl zlato, spoustu šperků. Říkal těm uprchlíkům: „To nemůžete, když vás chytanou, bude z toho zle, já vám to schovám.“ Pak je házel do tej nějaké díry, tam házel i děti prej.... Ale nic mu neudělali. Měl kabát, kterej měla nějaká jeho příbuzná, a podle toho ho poznali, nevím co je na tom pravdy...“¹⁴⁶*

Konečně 17. března 1960 bylo Ústřední komisí v Praze rozhodnuto o tom, že Miloslavu Dočkalovi bude udělena amnestie, přičemž mu bude prominut zbytek trestu odnětí

---

¹⁴³ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁴⁴ Muž, který dlouhou dobu pracoval v Anglii a po příjezdu do Československa byl zatčen a uvězněn.

¹⁴⁵ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁴⁶ Tamtéž.

svobody (13 let, 4 měsíce, 15 dní), ztráta československých občanských práv a vedlejší peněžitý trest (4.000 Kčs).¹⁴⁷

V závěru padesátých let, kdy už bylo zřejmé, že budou vězni propuštěni, začali být dozorcí mírnější. „*Já jsem neměl nikdy balíček, já jsem nedostal nikdy. Bachař říkal (už se vědělo, že se bude propouštět): „Proč jste takovej na mě?“ A sem říkal: „Děláte nám to nejhorsí, div nás nemlátíte a myslíte, že vám budeme líbat ruce?“ A on na mě: „No tady máte balíček.“ Řikal sem: „Neměl jsem za celou dobu žádný balíček, nic jste mi nedali...“ Rodiče tam nechali jako balíček. Pak mě poslal zpátky na cimru a za chvíli se otevřely dveře a hodil mi tam balíček. A byl teda od rodičů.*“¹⁴⁸

3.10 Po amnestii v roce 1960

Na svobodu byl Dočkal propuštěn 11. května 1960.¹⁴⁹ V den propuštění šli amnestovaní političtí vězni společně s dozorcem Tůmou do města, kde si mohli za peníze, které za dobu věznění ušetřili, koupit civilní oblečení. „*Sme tam stáli před vobchodem a von řekl: „Můžete jít!“ sme to nemohli pochopit, že sme z vězení venku... Tak to ještě než sme jeli domů, tak každej jestli má nějaký peníze, do obchodáku a kdo má peníze, tak oblečení si může koupit. Kdo neměl peníze tak jel domů ve věžeňskejch těch... To víte, že nás ta ženská u kasy poznala, že sme vězni...*“¹⁵⁰

Po návratu domů se na Miloslava pohlíželo jako na zločince. Neměl to jednoduché. Na Dočkalovu účast na odbojových akcích doplatila celá jeho rodina. Jeho mladší bratr Blahoslav byl na vojně zařazen do pomocných technických praporů. Na Miloslava Dočkala staršího byl vyvíjen nátlak, aby vstoupil do JZD. Ten se ale tomuto naléhání bránil. Bylo mu vyhrožováno a nakonec dostal na vybranou: buď jeden z jeho synů začne pracovat v JZD, nebo bude jeho rodina vystěhována z obce. Bratr Miloslava mladšího, Blahoslav, už měl ale svou rodinu a přechod do JZD by pro něj znamenal snížení platu. Proto byl Miloslav požádán rodiči, aby opustil své místo v Litomyšli, kde pracoval jako strojní zámečnick, a zachránil tak rodinný majetek.¹⁵¹

¹⁴⁷ NA, Ts I/VII 126/50, Rozhodnutí ústřední komise, 17. 3. 1960.

¹⁴⁸ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁴⁹ NA, Ts I/VII 126/50, Rozhodnutí ústřední komise, 17. 3. 1960.

¹⁵⁰ Výpověď Miloslava Dočkala..

¹⁵¹ Tamtéž.

V současné době žije Miloslav Dočkal s rodinou ve svém rodném domě v Budislavi
číslo popisné 2.¹⁵²

---

¹⁵² Soudobá fotografie – viz příloha č. 18.

3.11 Jednotlivé kapitoly týkající se Dočkalova věznění

3.11.1 Hygiena

Mezi nezbytnou hygienu patří základní očista těla, možnost vykonávat tělesnou potřebu, stříhání, holení a ústní hygiena.

V Chrudimi byli vězni přibližně jednou týdně nahnáni pod společnou sprchu, mnohdy tekla studená voda tak krátce, že se stačili pouze namydlit. Pak byla sprcha bez upozornění zastavena. Vězni se otírali starými hadry. Na jejich cele byl umístěn jeden turecký záchod. Vodu na splachování toalety (byla pitná) vězni nabírali a pili, jelikož jí byl nedostatek. Po přemístění do jiné cely Dočkal vypráví o tom, že zde byl klasický keramický záchod.

V Plzni bylo speciální sociální zařízení – „žanek“¹⁵³. Dočkal ho popisuje takto: „*Tam na záchod byla taková nádoba, bylo to od shora dolů stejný, říkali jsme tomu „žanek“, a řezalo to do zadku. No a dávalo se to – tam byl jakoby komín – tak jsi to vodevřel a šoupnul jsi to tam a zavřel jsi to tam. Aby to nesmrdělo bachařům.*“¹⁵⁴

Vzhledem k tomu, že prádlo bylo trestancům měněno zřídkakdy, bylo téměř pravidlem, že mezi vězni se vyskytovali rozliční kožní parazité.

V Příbrami měli vězni problém se štěnicemi. *To jsem byl taky na světničce s nějakým vězněm, tam byly štěnice a nás štípaly a jeho ne. Vůbec ho neštípali. Moravák takovej nějakej. A teď jsi viděla jak sebral zapalovač, na stěně lezla štěnice tak ji podpálil a další a takhle zabíjel ty štěnice po stěnách. Tam jich byla spousta. Taky sme je mačkali... A ještě von říkal: „Nechte je bejt, ony chtěj bejt taky z něčeho živý!“ Si dělal jenom srandu(smích).*¹⁵⁵

Jednou za čas byli všichni muži hromadně ostříhání a oholeni. Ženy si mohly ponechat vlasy delší, podmínkou bylo, že je musely mít jednoduše upravené, nebo spletené do copu.¹⁵⁶ *Stříhali nás skoro dohola. A holení taky. To tam byl nějakej holič, odrbal tě a bylo to.*¹⁵⁷ Tři měsíce před propuštěním z vězení si muži mohli nechat narůst přiměřeně dlouhé vlasy a vousy.¹⁵⁸ Čištění zubů zde vůbec neexistovalo. *Kartáček sem za ty léta neviděl.*¹⁵⁹

---

¹⁵³ Údajně francouzský typ záchodu.

¹⁵⁴ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁵⁵ Tamtéž.

¹⁵⁶ *České vězeňství*. Praha: Tiskárna věznice Praha - Pankrác, 1999, roč. 6(2 - 3), s. 15.

¹⁵⁷ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁵⁸ *České vězeňství*. Praha: Tiskárna věznice Praha - Pankrác, 1999, roč. 6(2 - 3), s. 15.

¹⁵⁹ Výpověď Miloslava Dočkala.

3.11.2 Stravování

Denní přídělky jídla byly velmi malé. V menších věznicích, jako byla třeba ta chrudimská nebo pardubická, bylo potravin přeci jen více než ve velkých vězeňských táborech, ale i přesto byli vězni týráni hladem, přičemž se od nich vyžadovaly vysoké pracovní výkony. V Chrudimi ještě nebylo tak zle, mladí vězni měli sice hlad, ale to ještě nevěděli, co je čeká jinde.

Trestní zákon č. 86/1950 Sb., vydaný v červenci 1950 se k problematice stravování vyjadřuje v čl. 17 tak, že si lze pod formulací „*Vězeňská strava budiž čistě připravena a vydatná*“¹⁶⁰ představit prakticky cokoli. O vydatnosti stravy předkládané vězňům by se dalo polemizovat, ze svědectví pamětníků, kteří byli v období padesátých let ve vězení, však jednoznačně vyplývá, že jídlo bylo mnohdy téměř nepoživatelné, v každém případě ho bylo, vzhledem k pracovním nárokům, nedostatek.

Množství stravy v Litoměřicích bylo závislé přímo úměrně na pracovním nasazení vězňů. „*Podle toho, jak sme pracovali, tak sme taky měli pak jídlo. Poněvác nám tam přinesli nějaký jídlo a Miloš Kohoutů říká „Tohleto je k jídlu?“ Takhle to vzal lžici a říká „To se nedá, to není k žrádlu, tomu říkaj jídlo nějaký? Malý dávky a ještě mizerný.“ No a odvezli ho na Příbram.*“¹⁶¹

Denní příděl jídla na Borech čítal přibližně jeden krajíc chleba, nebo jeden až dva chlebové bochánky. Občas vězni dostali v poledne misku polévky. Ta jim byla nalévána do plechových misek na zem. Polední jídlo roznášeli chodbaři. Vše se rozdělovalo podle zásluh. „*A tam bylo málo toho, protože dostal člověk chleba a chtěl jsem si zase ještě kousnout, ale říkal jsem si „večír budu taky mít chuť, taky...“ tak to musel člověk vopravdu ne nacpat najednou – nebo prostě večír nic, kdo to nevydržel. Ale kdo si to pošetrřival, tak měl večír drůbek.*“¹⁶²Ti, co udávali a donášeli na velitelství, byli obvykle dozorcí odměňování. Dostávali pravidelně i balíčky od rodin. S jedním takovým se Dočkal setkal. „*Když přišel balíček, tak mu ho dali. Říkali: „Ten dobře dělá, ten dobře dělá!“ Potajmu žral a házel, když to bylo zabalený, papír pod postel, a baštil, nikomu nedal... Pak byl ještě na lágru, říkali, že tam dělal nějakýho důvěrníka, hlídal vězně, a podobně. Bonzák.*“¹⁶³

---

¹⁶⁰ *České vězeňství*. Praha: Tiskárna věznic Praha - Pankrác, 1999, roč. 6(2 - 3), s. 14.

¹⁶¹ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁶² Tamtéž.

¹⁶³ Tamtéž.

Když byl vězeň přemístěn na korekci, dostával poloviční dávku jídla, přičemž ještě za nedodržení pracovní normy měli někteří z nich místo denního minima pouze přesnídávku. „*Jídla bylo málo, a když byla přesnídávka tak bylo zle.*“¹⁶⁴

V Příbrami se Dočkal po dlouhé době nasytil. Bylo to proto, že celý tábor byl stížen úplavicí a nikdo z trestanců nebyl schopen pořádně jíst. „*Tam mě ubytovali na cimru. Tam byly baráky příšerný, tak sem koukal, tam měli na policích chleba, někde bochník pro celou cimru, poněvadž tam byla uplavice. V kuchyni říkal. Chceš přidat? A já říkám: „Jo.“ Tak mě navalil.*“¹⁶⁵ Ještě dvakrát měl možnost si dopřát větší množství jídla, a to tehdy, kdy byl přemlouván dozorci k tomu, aby se stal jejich „zpravodajem“ a podával jim hlášení o tom, co se mezi vězni chystá. To však Dočkal kategoricky odmítl, a proto byl opět držen na korekci s minimálním přísunem jídla.¹⁶⁶

V Příbrami dostávali vězni stravenky. Byly barevně rozlišené.¹⁶⁷ Opět záviselo na pracovním výkonu jednotlivých vězňů. „*Tam byly tři barvy lístků na jídlo. Jedno jsi měl bez masa, druhý s masem a pak třetí to už byly nějaký vysoký výkony, tak tam byl k tomu už i nějaký moučník. Jinak to bylo bez masa, jen polívka...*“¹⁶⁸

Za nejhorší zkušenost z oblasti stravování považuje Dočkal dva okamžiky. Prvním je ten, kdy si z hladu se svými spoluvězni udělali salát ze syrové cibule a druhým ten, kdy bylo jejich jídlo plné červů. Na protest se všichni vězni *zúčastnili hromadné stávký a hladovky na NPT-U Příbram.*¹⁶⁹ „*To jsme měli hladovku. Celej lágr odmítl jít na jídlo. Poněvadž to jídlo, byly v tom červy atd. To bylo hrozný jídlo. Měl jsem tehda hroznej hlad, tak sem to zamíchal a sněd... A vlastně od té doby nemusim šunkafleky, páč v tom byli ti červi.*“¹⁷⁰

Když Miloslav Dočkal nastupoval výkon svého trestu, vážil při své výšce 171 cm přesně 72 kilogramů¹⁷¹. O čtyři roky později vážil 63kg¹⁷².

---

¹⁶⁴ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁶⁵ Tamtéž.

¹⁶⁶ Tamtéž.

¹⁶⁷ Osoby, které byly vězněny v tzv. trestním baráku, měly stravenku označenou červeným písmenem „T“, což znamenalo, že jeden den jim byla předkládána pevná a druhý tekutá strava (tzn. ráno a večer káva, v poledne polévka); *České vězeňství*. Praha: Tiskárna věznic Praha - Pankrác, 1999, roč. 6(2 - 3), s. 14.

¹⁶⁸ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁶⁹ NA, Ts I/VII 126/50, Záznam, 13. července 1955, podepsán major Václav Ryšavý, správa táborů Jáchymov.

¹⁷⁰ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁷¹ BMI = 24,62 – normální až vyšší váha

¹⁷² BMI = 21,54 – normální váha se sklonem k podvýživě

3.11.3 Zdravotní péče

Za dobu věznění měl Dočkal pouze jeden vážnější úraz, a to v Příbrami. Při práci v zámečnické dílně na šachtě č.4 – Lešetice, kde pracoval s vězněm Janem Venclem, mu při soustružení kónusu u vrtacích korunek¹⁷³ vletěla žhavá špona do levého oka a popálila mu oční víčka. Současně s tím si způsobil poranění ukazováku levé ruky. Ošetřen byl na závodní ošetřovně.

Z nemocí se mu nevyhnula úplavice, kterou dostal krátce po přemístění do příbramské věznice. *„Tam měl celej lágr uplavici. Tak jsem to potom taky chytl. Tři dny jsem asi byl na šachtě a pak mě přepadla ta úplavice. Horečky a tak. Jsem nebyl nikde na Vánoce, nic. Tam byl slavník a tam jsem na tom ležel, dávali nám nějaký pilulky, poněvadž to víte, Rusáci.¹⁷⁴ Úplavice se projevovala tak, že u našeho baráku jsme měli záchod, nějaký ty mísy a pak ještě vedle taková místnůstka, tam sis mohl natočit vodu a umejt se. Třeba v noci bylo vidět, jak se vyřítili chudáci nemocní a teď šli (smích)... Ty schody byly posraný celý dokola. Chodili v košili jenom, to nebylo žádný oblíkání.“¹⁷⁵*

Zanedlouho poté zachvátila Tábor Vojna chřipka. Dočkal ji, přestože zpočátku odolával, také prodělal. Léčebné metody tehdejších lékařů byly přinejmenším pozoruhodné. *„A při tej chřipce to bylo dobrý. Na marodce. Zamotali tě do dvou dek, zavázali špagátem, přes hlavu, řemenem a nechali tě tam třeba 2 hodiny. To bylo utrpení. Na uvaření a na udušení. Ale pomáhalo to...“¹⁷⁶*

Poslední, velmi nebezpečnou chorobou, kterou překonal, byla tuberkulóza. Mnoho ze spoluvězňů takové štěstí bezesporu nemělo.

3.11.4 Odívání

Po zatčení byli Budislavští odbojáři zadržováni ve věznici v Pardubicích. Zde jim bylo ponecháno civilní oblečení, protože měli později absolvovat soudní řízení. Dočkal měl s sebou tyto části oděvu: *„1 baret modrý, 1 kabát modrý, 1 kalhoty šedomodré, 1 košile světlá, 1 spodky bílé dlouhé, 1 boty černé šněrovací, 1 ponožky šedé, 1 svetr bílý, 1 opasek kožený a navíc 2 barevné kapesníky.“¹⁷⁷*

Po soudu byli odsouzení vráceni zpět do vazební věznice v Pardubicích, kde čekali na převoz. Bylo jim přiděleno vězeňské oblečení.

¹⁷³ Vrtací korunka se šroubuje do vrtací tyče a pak slouží k vrtání do kamene.

¹⁷⁴ Pro Rusy bylo důležité vyléčit vězně, protože to byla levná pracovní síla, která jim z dolů vyvážela rudu.

¹⁷⁵ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁷⁶ Tamtéž.

¹⁷⁷ NA, Ts I/VII 126/50, Popis osoby, vyšetřovací vazba Pardubice, 11. 4. 1950.

V Plzni měl Dočkal jen vlastní bačkory, jeden pár ponožek a jeden kožený opasek. Ve věznici v Ostrově, při dobývání pařezů ze zmrzlé země, měli na sobě všichni jen slabé kalhoty, staré použité boty a vězeňský kabát, označený dvěma bílými pruhy¹⁷⁸. Na hlavě nosili lodičku.

V Příbrami měli muži pracující v uranových dolech pouze košile a trenýrky. *„Měli jsme košile a takový bílý trenýrky. Jak sme byli postříkaní a mokrý jak sme vrtali... To sme mohli postavit košili do kouta a stála! Jestli nám byla zima? To teda byla. Nám to bylo jedno. Taky byla jednu dobu možnost si v tý kantýně koupit takovou bundu. No, vesta to byla. A tak jsem si to koupil a přešil si to na bundu. Na kabát, no. Aby mi to bylo, no, aby to bylo pro mě. Míra, a tak dále. Měl jsem to k prvnímu nástupu, pak mi to sebrali. Proč? To jim je jedno! Řekli, že to je na útěk a máš to. Taky jsme měli kabáty a kalhoty nějaký, z podobnej látky hnědej. Boty byly nějaký vyřazený, já nevím, kde to sebrali, ale dalo se v nich chodit. Nějaký šněrovací a do toho onuce. A dobrý bylo taky, když bylo hodně zima – jenže zase papíru bylo málo – papír, no, do celejch bot, to je teplejší.“*¹⁷⁹

3.11.5 Návštěvy

Miloslav Dočkal měl velmi omezené možnosti stýkat se se svou nejbližší rodinou, tedy hlavně s rodiči. Návštěvy byly uskutečňovány zřídka, a to ze dvou důvodů. Prvním byl fakt, že pro rodinu bylo náročné se do vzdálenějších lokalit dostat jednak kvůli finanční situaci jednak proto, že doprava nebyla zdaleka tak rychlá jako dnes (jelikož Miloslav Dočkal, otec Miloslava Dočkala, vlastnil statek a hospodářství, každá delší doba strávená mimo zemědělskou usedlost byla na škodu – zvířectvo potřebovalo potravu a vodu, pole muselo být obděláváno, bylo nutné zpracovávat domácí produkty, uklízet, atd.). Druhým faktem bylo to, že vězeňská správa zřejmě ani více návštěv nepovolovala. Zároveň lze logicky vydedukovat, že na množství návštěv mělo vliv chování vězně, jeho pracovní nasazení a „vůle spolupracovat“.

Zpočátku Dočkal mnoho návštěv rodičů neměl. Vzpomíná, že za svého pobytu v chrudimské věznici se znal s jedním z „civilů“¹⁸⁰, který topil v místní kotelně. Ten ilegálně

---

¹⁷⁸ Vězeňské oděvy byly nějakým způsobem označeny, v tomto případě kabáty byly opatřeny dvěma bílými pruhy. Bylo to pro případ, že by vězni chtěli uprchnout. V takto označeném oblečení by byli totiž rychle prozrazeni.

¹⁷⁹ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁸⁰ Osoba, která nebyla za nic trestána a pracovala pro věznici. Jednalo se například o topiče, naddůlní mistry, pyrotechniky, ap. Nežádka se stávalo, že tito „civilové“ byli aktivní spojkou mezi (nejen) politickými vězni a normálním světem. Rodinám nosili zprávy od uvězněných a naopak od příbuzných vozili vězňům jídlo či

zprostředkovával setkání rodinných příslušníků s vězni, případně pronášel do vězení balíčky s jídlem. Díky němu se jednou viděl s rodiči. „*On se domluvil s rodičema a já jsem je viděl, jak tam na mě mávají v okně. Byl jsem o dvě okna na straně, a pak mi ten civil přinesl kus kuřete od nich*“¹⁸¹

Z Chrudimi se více záznamů o návštěvách nedochovalo.

O tom, zda byl navštěvován v Litoměřicích, neexistují žádné záznamy. Dokonce ani Miloslav Dočkal si nevybavuje, že by se zde setkal s rodiči.

V Plzni, na Borech byl navštíven celkem dvakrát. Poprvé v červenci roku 1952 – tehdy za ním přijel otec s matkou, podruhé pak téměř až o rok později – v dubnu 1953, kdy ho navštívili rodiče i bratr Blahoslav. Jak dlouho a za jakých podmínek setkání probíhalo, není známo.

Po přemístění do věznice v Příbrami návštěv výrazně přibýlo. To je alespoň zaznamenáno v návštěvním archu. Z něj lze však také vyčíst, že návštěvy byly extrémně krátké. Ze začátku se jejich délka pohybovala od pouhopouhých patnácti do maximálně třiceti minut. (Uvědomíme – li si, že vzdálenost z Budislavi do Příbrami činí více než 200 km, přičemž v dnešní době cesta autem trvá zhruba 2,5 hodiny, a její absolvování muselo před přibližně šedesáti lety nutně zabrat mnohem více času, je doba vyměřená na setkání rodičů se synem příliš krátká. Teprve až od roku 1958 byly návštěvy delší. Jejich trvání se pohybovalo mezi 50 až 70 minutami, výjimečně se stalo, že byla povolena delší návštěva.) Od Dočkala se ale dozvídáme, že v příbramské věznici byl rodiči navštíven pouze jednou a dodává, že údaje ve výše zmíněném archu jsou pravděpodobně zfalšované pro vytvoření dojmu, že vězni mají dostatečnou možnost se stýkat se svými příbuznými.

3.11.6 Tresty

Jestliže se vězeň provinil jakýmkoli způsobem proti řádu věznice (či „pouze“ něco vyslovil k nelibosti dozorců), byl za to náležitě potrestán. Za mírnější přestupky byly vězni odebrány výhody¹⁸², a pokud se dopustil horších přečinů, byl obvykle umístěn do tzv. korekce¹⁸³.

---

pomůcky, které by jim mohly pomoci k útěku. Tato činnost pro ně byla výhodná, protože byli finančně odměňováni od rodinných příslušníků jednotlivých vězňů. Počinání těchto civilních pracovníků samozřejmě probíhalo utajeně, protože v případě odhalení čekaly na podobné „troufalce“ a podvodníky kruté tresty.

¹⁸¹ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁸² Za výhody se považovaly například návštěvy příbuzných, přijímání balíčků od rodiny, korespondence atd.

¹⁸³ „Vězení ve vězení“; místnost se zhoršenými podmínkami. Mohla být buďto pro každého vězně zvlášť (samotka), nebo hromadná.

V chrudimské věznici se díky přímluvě staršího dozorce korekci vyhnuli. Souviselo to s incidentem, kdy Dočkal a jeho spoluvězni chtěli získat noviny od jiných vězňů ze spodních pater věznice. Spustili dolů provázek, na kterém bylo zavěšeno mýdlo. Jenže v tu dobu se ve spodním patře právě vyskytoval dozorce, který se s nimi jal o provázek přetahovat. Povříšlo nebylo natolik silné, aby udrželo váhu a tah dozorce, takže se stalo, že když „*se vopřel nohou o zed' a ted' táhnul a táhnul a najednou provázek nahoře přes tu hranu se přetrhnul, u toho vokna – prsk! A von - to byl řev, hroznej řev... A tak ti dole říkali, jak letěl po prdeli až kdovíkam... Jak byl vopřenej, tak to s nim švihlo...*“¹⁸⁴

Na Borech už Dočkal takové štěstí neměl. „*Když mě přestěhovali na společnou – tak tam nás bylo osm nebo kolik. No a tam se vešlo, a když jsme tam byli, vypravovaly se různé vtipy atd. Kluci říkali at' něco zazpívám. Tak jsem něco zazpíval: „Na tom Pražském mostě, vítr fouká sprostě, já mám zadek na dvě půlky čekám, až mě sroste“ A najednou se otevřelo okýnko ve dveřích, „Jméno! Číslo!“ Tak jsem řek. Zaczvaklo okýnko a hoši říkali „Ajajajaj! To bude něco. To bude korekce.“ No a ted' mě školili: „Víš ten to poví náčelníkovi a ten ti dá měsíc a ty mu řekneš: „Ale pane veliteli...“ - a on ti dá 2 měsíce a takhle si někteří hoši vydělali i rok. Neodmlouvat. Musíš říct: „Ano veliteli, děkuji veliteli“ Čekej, že přijde.“ Taky jo. Přišel. Tak jsem k němu šel. Říkal jsem „Pane veliteli jenom jsem tohle...“ - „A co jste zazpíval?“ – „ No jenom tuhle písničku.“ – „Měsíc korekce, odchod.“ Řek jsem klukům nazdar a šel jsem. To byla náhoda, štěstí, že tam nebyl ten mrzák (dozorce – pozn. autora). Říkali, že to hlásili v Svobodný Evropě, jak tam rádí, jak tam tluče a zabijí vězně - ještě s jedním chodil, nebyl sám - tak je pak vyndali pryč. Byl tam jinej a ten mě celkem nebil. No, dalo se to přežít.“¹⁸⁵ Strážmistr Vladimír Toncar zapsal do protokolu o kázeňském řízení toto: „*Určuji uvedeného ke kázeňskému řízení, že dne 28. října ve večerních hodinách zpíval na žaláři sprosté písně a bylo jej slyšeti až na centrálu.*“¹⁸⁶ Při třicetidenním pobytu na samotce v korekci se Dočkal seznámil právě se Stanislavem Vobejdou.*

V korekci na Borech se spávalo na železné posteli pokryté pouze prkny. Bez slamníku, bez příkrývky. Okno z cely bylo těsně nad zemí. „*Jak venku chodili, tak když někdo chodil okolo tak chodily jen nohy okolo. Bylo vidět jen nohy.*“¹⁸⁷ Po odpykání čtrnáctidenního trestu byl Dočkal zařazen zpět do práce, spát ale stále chodil do korekce. Na cele musel pravidelně čistit záchod. „*Za úkol sem měl žanek. Musel bejt zevnitř i zvenku vyčištěnej a vydrhnutej, a*

---

¹⁸⁴ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁸⁵ Tamtéž.

¹⁸⁶ NA, Ts I/VII 126/50, Hlášení o kázeňském řízení, s. 1.

¹⁸⁷ Výpověď Miloslava Dočkala.

*když ne tak přesnídávka. Jídla bylo málo, a když byla přesnídávka, tak bylo zle.*¹⁸⁸ Přes den vězni museli drát peří. Denní norma byla 1 kilogram peří, což nebylo prakticky možné stihnout. Proto vězni hledali úniky. *„Když jsme chodili na vycházce tak - písek a hlínu. Jeden ho kryl a druhý pro to hrábnul. Tak jsme to přidávali do pytlů s peřím, aby byla váha.*¹⁸⁹

Další kázeňský trest Dočkal podstoupil až 27. března 1955, tedy ve věznici v Příbrami. Byl trestán za rušení nočního klidu po večerce. Vyplynulo z toho pro něj zastavení táborových výhod na jeden měsíc.¹⁹⁰ Po prozrazení důlního mistra, který byl spojkou mezi vězni a jejich rodinami, byl Dočkal poslán na 14 do korekce. *„Byl dobřej, ten civil, korektor¹⁹¹. Byl u nás, tady v Budislavi. Samozřejmě vždycky něco dostal, nějaký peníze. Občas nám něco přines, i kouření. Tam jsi měl 5 cigaret na měsíc, ale pak jsme mu říkali, nás už znáš, víš, jak dlouho to s námi táhneš, nerozšiřuj to (okruh vězňů, kterým zprostředkovával kontakt s rodinami; mohl narazit na někoho, kdo donášel velitelsví – pozn. autora), samozřejmě že to rozšířil, ono to prasklo, šel do práce, měl aktovku plnou, salám, spoustu jídla, cigarety a na bráně: „Soudruhu, pojdte, pojdte, co to tam máte?“ – „ No co, nosím si na dva dny jídlo.“ Samozřejmě mu to nezbaštili. Vzali si ho k výslechu, tak von to přiznal. Pak zavolali mě. Všechno jsem zapřel. Tak mě tam rychle dával nějaký jídlo atd. A říká. „Koukejte se. Nic se vám nestane, pustíme vás z korekce, když nám to podepíšete tady, máte dobrou pověst, my nepotřebujeme takový, o kterých se to ví, že nás informujou, my vás pustíme a potom vám ručíme, že vás brzo pustíme domů.“ A já jsem říkal: „To já si musím rozmyslet.“ Říkali: „Dobře, odchod, my vás zavoláme.“ Za 14 dnů mě zavolali. Já sem došel, tak zase mi dávali pohoštění a znovu mi cpali to lejtstro a já jsem říkal: „Ne já nic nepodepíšu.“ A jak jsem tohle řek tak ten náčelník tam měl mapu, s ní tam třísknul o stůl, zčervenal a řval: „Ty lumpe, ty půjdeš domů, ale nohama napřed! Marrrš nebo si to rozmyslím a špatně dopadneš!“¹⁹² Další 14 dní v korekci, které ani nebyly zaevidované v jeho osobním spisu, si tedy vysloužil poté, co odmítl donášet na své spoluvězně.*

Osmého listopadu 1956 byl trestán za to, že *„při kontrole baráku jmenovaný spal na lůžku oblečen v době, kdy to není dovolené. Při zjišťování měl plno výmluv, že je nemocen, a podobně.*¹⁹³ Za trest mu byla udělena důtka.

---

¹⁸⁸ Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁸⁹ Tamtéž.

¹⁹⁰ NA, Ts I/VII 126/50, Hlášení o kázeňském řízení, s. 1 - 2.

¹⁹¹ Civilní pracovník, který v dolech vyhledával speciálním přístrojem, kde je a kde není ruda.

¹⁹² Výpověď Miloslava Dočkala.

¹⁹³ NA, Ts I/VII 126/50, Hlášení o kázeňském řízení, s. 1 - 2.

Ve věznicí v Opavě byl trestán za toto: „Dne 13. dubna 1958 asi v 15 hodin byl přistižen zástupcem náčelníka, jak klečel na posteli a díval se na Krnovskou ulici a zděloval (sic!) vězňům na cele co se děje venku. Byl pozorován asi 5 minut jak velitelem směny tak i zástupcem náčelníka. Při dotazu proč vyhlíží z okna věc se snažil popřít.“¹⁹⁴ Za trest mu byly odňaty vězeňské výhody na 2 měsíce.

3.11.7 Útěk z vězení

Miloslav Dočkal se podílel na přípravě několika útěků, žádného z nich se však nakonec nezúčastnil. Vzhledem k tomu, že všechny pokusy o útěk (kromě jednoho, viz níže) byly neúspěšné a vězni v nich figurující byli velmi krutě trestáni, lze poznamenat, že to bylo svým způsobem štěstí – že se tím uchránil před velice krutými tresty udělovanými v případě dopadení uprchlíků.

Většina útěků proběhla až v Příbrami. Zřejmě ze dvou důvodů: v první řadě nebylo dost dobře možné uprchnout ze zděné cely, která byla dobře střežena dozorcí; v druhé řadě, teprve v Táboře Vojna začal opravdový teror, který nebyli všichni schopni vydržet.

O některých útěcích Dočkal předem nevěděl. Většina útěků byla v podstatě plánovaná tak, aby o nich vědělo co nejmenší množství vězňů, jelikož zde pak bylo menší riziko prozrazení. „V noci slyšíme „Tatatatata!“ Nevím co to je, probudilo nás to, samopal, nebo kulomet, „Nástup, všichni nástup!“ v noci... „Odchod všichni k hornímu baráku!“¹⁹⁵ Tak jsme tam šli, nástup v tom baráku, celej lágr. Tak tam seděl jeden vězeň, jeden ležel na zemi. „Takhle dopadnete každý když se budete chtít dopravit ven!“ Zastřelili ho. Střelili do něj normálně dávku, ten druhý byl postřelený. Ted' začali kluci smekat. Kdo smeknul, tak šel do korekce. A páč jsme viděli, že kdo smekal tak odchod do korekce, tak jsme nesmekali a pak odchod na barák a bylo to.“¹⁹⁶

Dočkal se ve vězení spřátelil s proslulým Adolfem Petrovským, který se nehodlal smířit s tím, že je uvězněn, a neustále se pokoušel uniknout. „Jezdil tam bachař s autem, do kuchyně tam vozil jídlo. Áda to vokouknul, byl to „starej šofér“. Když byl ten bachař v kuchyni, tak to vokouknul, oni měli zavřené dveře, tam mu dávali různý dobroty. Udělal si klíč, a když on tam byl, tak von a ještě dva skočili do auta, nastartovali, votočili klíčem a vyrazili. Bachař hned ven a řve: „Co blbnete kluci?!“ Áda říká: „Já jsem tady šofér. Já jsem

¹⁹⁴ NA, Ts I/VII 126/50, Hlášení o kázeňském řízení, s. 1 - 2.

¹⁹⁵ Kulturní dům v areálu Tábora Vojny

¹⁹⁶ Výpověď Miloslava Dočkala.

to nevydržel. Já jsem si potřeboval, já to tady objednu a zas přijedu dolů.“ Byli dva. Áda otevřel bránu od lágru, tam byla cáchovna¹⁹⁷, tam byl bachař a ten to hned hlásil na bránu venkovní, kluci tam sjížděli a už do nich začali šít. Měli 80 džuzen¹⁹⁸ v autě. Áda byl prostřelenej tadyhle u klíční kosti, jeden byl střelenej do zadku a jeden do lokte. Auto jim blblo, do toho motoru jim střelili. Tak prorazili hlavní bránu a jeli dál. Před nima ženský na rameně hrábě tak před nima zastavili, vyskočili ven do příkopu. To byl rachot. Tak jsme se koukali oknem. Tam byl bachař. A měl motocykl. Pak ještě jeden se samopalem. Tak je dohonili. Řekli: „Nebejt tam ty ženský tak tatatatata! Žádný starání s váma!“ Voni je chňapli, zavolali posilu, a přijeli autem ostatní bachaři. Všeobecněj nástup. Ti kluci tam stáli. Drželi se dobře, ten Áda byl celj od krve... „Takhle chcete dopadnout každej kdo chcete odejít domů? Takhle dopadnete a nebo ještě hůř,“ řval na nás ten náčelník a pak odchod na baráky. A kluky pak odvezli někam na marodku nějakou. Však jim řekli. „Nebejt tam ty ženský,... měli jste štěstí.“

„No von Áda Petrovskej měl další útěk. Popad auto, rozjel to na budku, tatra naloženou. Spodem to podrazil, bachař skočil dolů, zlomil si nohu. Pak jel někam do křoví. Našli ji (tatra – pozn. autora) asi za 3 dny. Jenže Áda... Voni ho chytli!“¹⁹⁹ Po tomto útěku byl Petrovský přemístěn do Leopoldova. Odtamtud se pokusil opět uprchnout, ale byl znovu zadržen a následně popraven.

Dočkal si vzpomíná na dva hromadné útky z lágru. „Prvním byl ten, kdy se 22 vězňů prostřílelo do buráku, do řepy. No jo, to jsme měli nástup, v noci, ty lidi tam byli svlečení, utekli a v půl sedmý je chytli zase. Do řepy se prostříleli.“²⁰⁰ Druhý pokus o útěk byl mnohem propracovanější. Vězni se rozhodli vyhloubit tunel vedoucí z jednoho baráku až k lesu, kde by mohli poměrně snadno uniknout. Pracovali v noci. Tunel hloubili přibližně metr pod zemí. Hlínu, kterou odstranili při práci, průběžně trousili po areálu Tábora. „Pak už to bylo prokopaný ven, že se pude, byli jsme připravení, kluci se probouchali nahoru. První vystrčil hlavu a tam byli esembáci s kulometama. Zas nějakej bomzák... Už to věděli dopředu a už tam čekali tak polezte. Tak kluci museli vylízt. Ten jeden nechtěl. Nechtěl vylízt. Tak bachaři přitáhli cisternu s vodou – a že ho vyplavěj. On pořád nechtěl vylízt, ale když už měl vody po bradu, tak vylez, jináč by se utopil.“²⁰¹

---

¹⁹⁷ Čechovna, místo pro shromažďování horníků před a po práci.

¹⁹⁸ Děř, průstřelů.

¹⁹⁹ Výpověď Miloslava Dočkala.

²⁰⁰ Tamtéž.

²⁰¹ Tamtéž.

Poslední zajímavou epizodou byl útěk Fuschubera ²⁰², který byl údajně americkým špiónem. Dočkal sám nebyl svědkem tohoto útěku, podrobnosti týkající se jeho uprchnutí se dozvěděl na korekci, protože jeho cela sousedila s jedním Slovákem, který prchal společně s Fuschubem, ale byl narozdíl od Fuschubera zadržen.²⁰³ „*To říkali někde, že v Rakousku ho chytli jako špiona americkýho. Takovej malej človíček. No zavřeli ho, dali mu pořádněj trest. Říkali, že ho prej převezli v nějaké rakvi potajnu bolševici – no a Fuschuberovi? Tomu se to „nezdálo“, tak že vyrazí pryč. Ochod z lágru. Tak ještě s jedním Slovákem měl odejít. Proč to říkám. My jsme vylezli na chodbu a čuměli jsme dveřma. Když slyšíme najednou „Tatatata prásk prásk prásk!“ Flinta, spíš flinta spíš než samopal, a tak jsme vylítli a koukám – věžňové proti našemu baráku, prostříhali se, oba dva stříhali. Vylezli doprostředka a ted': jeden stříhal plot, támhle byly věže, a támhle taky věže (kolem dokola – pozn. autora) a ten druhej držel nad nima tlustou deku – ono se to říkalo, že když je to dál, že to neprorazí tu deku, ty kulky. A pak ten velkej praštil dekou a chtěl prolízt, ale nešlo mu to, tak znovu stříhali a stříhali. A zase a ještě tam byli jezdcí ²⁰⁴, jak dávali na frontě, tak to proskákali. Tak prostříhali se, a pak jsme viděli, jak vedou toho policajta, že se mu zasekla puška nebo co a nevim, jestli ho za to zavřeli nebo ne. Říkali nahoře, že byli, tam jak byl lágr. A tam byl kousek dál les, a pak byl ten lágr vojenskej, estébackej, a kluci už byli nahoře nad tím lágrem, když siréna začala houkat. Kluci tam vtrhli do chaty. Byla tam nějaká chata, sebrali tam oděvy, svý věci tam slíkli, a rychle davaj k silnici. A jak přišli k silnici, nějako brzo ráno, jel tam s mlíkem nějakej chlap, tak ho zastavili, řekli mu „My jsme vězni, utíkáme z lágru,“ tak řek „Jo jo jo,“ - divili se, že je vzal. Dostali se až k hranicím. Přišli prej kus od hranic, a ten jeden tam spad do potoka, byl mokrej, tak tam zůstali na nějaký samotě nebo co tam bylo, pár baráků. Zahrabali se do otýpek, do slámy. Chvíli už tam byli a přišla tam ženská se svítilnou, tak oni k ní skočili a říkali: „My jsme věžňové, můžeme u vás přespat a něco pojíst?“ Nějako se nelekla moc a řekla: „Pojďte, pojďte.“ Tak tam byli přes noc. Pohostila je, dokonce vedle postele u ní leželi. Byla ještě tma, ještě než začalo světlo, tak se Fuschuber sebral a říkal, hele já už jdu, ale ten Slovák říkal: „Hele mě není dobře, mě bolí v krku.“ Fuschuber říkal: „Tak dobře, tam a tam se sejdeme, znáš to tam?“ – „Jo, jo, jo, jo, jo.“ Tak Fuschuber odešel. Tenhleten Slovák vstává, a oni tam lezli estébáci se samopalama. Ten Fuschuber se dostal do západního Německa, a prej tejden na to už mluvil*

---

²⁰² Zřejmě americký špión (Tamtéž).

²⁰³ Útěk Fuschubera je detailněji popsán v publikaci F. Bártíka: *Tábor Vojna ve světle vzpomínek bývalých vězňů* (s. 76).

²⁰⁴ Španělští jezdcí – protipěchotní překážka.

na Svobodný Evropě... Jak to vím? Já jsem se dostal do korekce, měl jsem 3 neděle korekci. On tam taky byl a tak jsem se tam s ním potkal...²⁰⁵

3.11.8 Korespondence

Veškeré dokumenty a dopisy, které byly posílány z vězení do rodin přes velitelství věznic, byly přísně cenzurovány. Často dokonce docházelo k tomu, že dopisy, ať už poslané rodinou či vězněm, byly zadržovány a do rukou adresáta se nikdy nedostaly. Proto v mnoha případech probíhala komunikace vězňů s okolním světem tajně, nejčastěji prostřednictvím civilních pracovníků ve vězení. Bylo dokonce zjištěno, že existovaly případy, kdy pronášení „motáků“²⁰⁶ napomáhal samotný dozorce, ale takové situace nastávaly velmi zřídka.

Miloslav Dočkal zpočátku neměl příliš možností psát dopisy domů, později se vše trochu zlepšilo a nakonec mohl psát domů zhruba v desetidenních intervalech.²⁰⁷

V červenci 1953, kdy už pobýval ve věznici v Příbrami, byl trestán za „*ilegální písemný styk s rodinou*“²⁰⁸, a to čtrnácti dny *izolace s vyváděním*.²⁰⁹

Jediným dopisem, který se dochoval, je psaný 5. srpna roku 1957. Sám Miloslav Dočkal má k němu velmi zvláštní vztah z důvodu, který bude osvětlen níže.²¹⁰

V tomto dopise se Dočkal zmiňuje o „snu“, který se mu před časem zdál. Protože si ho zapamatoval, vyprávěl ho svým spoluvězňům. Uvádí, že polský kněz, který s ním sdílel celu, se ho vyptával na podrobný popis onoho muže, který ho snem provázal. Dočkal si vybavil, že muž byl tmavšího typu, na ramenou měl pošťáckou pelerínu a za pasem cvičný kord bez špičky. Polský spoluvězeň na to reagoval tím, že takového muže viděl na jakémsi obraze italského malíře, jehož obraz, zobrazující právě tuto jednu osobu, nesl název „*Ďábel*“.²¹¹

Toto všechno se jeví jako náhoda a možná i trochu jako přehánění. Další okolnosti ale spíše poukazují na to, že Dočkal měl opravdu jakousi „vizi“ či „vidění“. V dopise píše, že se mu sen zdál devátého května 1957, přičemž mu bylo oním tajemným mužem sděleno, že bude propuštěn za tři roky. Když zde ale uvedu datum jeho opravdového propuštění, tedy den, kdy

²⁰⁵ Výpověď Miloslava Dočkala.

²⁰⁶ Vzkaz psaný vězněm adresovaný někomu pobývajícimu mimo vězení. V případě politických vězňů nejčastěji rodině, jinak ale také osobám, které by mu mohly pomoci s útekem z vazby.

²⁰⁷ Výpověď Miloslava Dočkala.

²⁰⁸ NA, Ts I/VII 126/50, Evidenční karta dopisů, kázeňských trestů, odměn, balíčků a návštěv, Plzeň – Bory, nedatováno.

²⁰⁹ Tamtéž; zřejmě se přišlo na to, že poslal vzkaz po rodičům po jednom z civilních pracovníků.

²¹⁰ Dopis rodičům – viz příloha č. 14. (originál) a jeho přepis – viz příloha č. 31.

²¹¹ Výpověď Miloslava Dočkala.

ho prezident republiky amnestoval, je patrné, že se jedná minimálně o velmi zajímavou náhodu. Na svobodu byl totiž propuštěn 9. května 1960, tedy přesně o tři roky později.

3.11.9 Žádosti o milost

Aniž by o tom Miloslav Dočkal věděl, jeho rodiče během doby, kdy pobýval ve vězení, nepřetržitě usilovali o to, aby mu byla udělena milost. Kontaktovali Dr. Jaroslava Scheybala²¹² z Prahy, který se snažil ve věci amnestování Dočkala udělat co nejvíce. Celkem čtyřikrát žádal od věznic, ve kterých zrovna Miloslav v tu dobu pobýval, posudek na tohoto vězně, chování ve výkonu trestu, posouzení pracovního výkonu, míru pracovního nasazení a informace zdravotního stavu. Propustit ho na svobodu však nebylo žádoucí. V posudcích se tedy často objevovaly argumentace jako „*má záporný postoj k lidově demokratickému zřízení*“, „*věří že v důsledku zásahu ze zahraničí si neodpyká celý trest*“, „*byl v poslední době trestán pro ilegální písemný styk*“²¹³ či osobní poznámka náčelníka: „*Jmenovaného nedoporučuji vzhledem ke konanému vyšetření k udělení milosti.*“²¹⁴

Dalším faktorem, který ukazoval Dočkala v horším světle, bylo to, že se zúčastnil výše zmiňované hladovky a stávků vězňů tehdy, když jim bylo předloženo jídlo hemžící se červy. Nadporučík Beránek toto v posudku zdůraznil a nedoporučil Dočkala k využití amnestie prezidenta republiky ze dne 1. 12. 1957, takže přestože zde byla možnost jeho propuštění, nestalo se tak, a Dočkal byl vězněn ještě o tři roky déle. Rozhodnutí Beránka následně podpořil i předseda soudu Veselý. O těchto řízeních neměl Dočkal nejmenší tušení.

3.12 Rehabilitace

Po prošetřování soudního řízení v roce 1960 se dlouho nic nedělo. Teprve v 90. letech 20. století se k problému politických vězňů ministerstvo spravedlnosti vrátilo a ti, kteří byli režimem poškozeni a zažádali o přezkoumání případu, byli zpravidla rehabilitováni.

Roku 1990 byl případ Lněničky a spol. předložen krajskému soudu v Hradci Králové, který rozhodl, že Dočkal je „*účasten soudní rehabilitace podle § 2 odst. 1 písm. b) z. č. 119/90 Sb., pokud jde o zločin velezrady podle § 1/1 c), 2 a), 3 e) z.č. 231/48 Sb.*“²¹⁵ nicméně

---

²¹² Není jasné, proč právě jeho.

²¹³ NA, Ts I/VII 126/50, Posudek, 3. září 1953.

²¹⁴ Tamtéž.

²¹⁵ Archiv Miloslava Dočkala, Rozhodnutí krajského soudu v Hradci Králové, 9. 10. 1990, nestránkováno.

za odcizení pistole z poštovního úřadu, což bylo klasifikováno jako *zločin veřejného násilí násilným vpadnutím do cizího nemovitého statku podle § 83 a) z. č. 117/1852 ř. z., krádeže dokonané, nedokonané podle § 8, §§ 171, 173, 174 z. č. 117/1852 ř. z.*²¹⁶ mu byl stanoven trest odnětí svobody v trvání jednoho roku nepodmíněně.

O dva roky později, na návrh Miloslava Dočkala na dokončení soudní rehabilitace ohledně trestných činů (§§ 98 lit.a), 83, a § 8, 171, 172, 174 I a), II a), c) z. č. 117/1852 ř. z., byl případ znovu otevřen, krajský soud případ přehodnotil a výsledkem bylo, že Dočkalovi byl trest stanovený krajským soudem 9. 10. 1990 prominut, přičemž vše bylo zdůvodněno tím, že *„veškeré přestupky byly spojeny s činem rehabilitovaným ze zákona, tj. zločinem velezrady.*“²¹⁷

Další řada rehabilitací byla uplatňována roku 1904 dle z. č. 602/04 Sb., kdy byla bývalým vězňům přiznána částka 50 Kč za každý měsíc strávený ve vazbě, dále mohli zažádat o vydání členské legitimace, což jim zajišťovalo bezplatné cestování hromadnou dopravou, později, když byly jízdy zdarma zrušeny, byl politickým vězňům poskytnut příspěvek na dopravu (pokud strávili ve vězení více než jeden rok).

Miloslav Dočkal vstoupil do Konfederace politických vězňů České republiky, v současné době žádá o osvědčení účastníka odboje a odporu komunistického režimu, které vydává ministerstvo obrany ČR.

---

²¹⁶ Archiv Miloslava Dočkala, Rozhodnutí krajského soudu v Hradci Králové, 9. 10. 1990, nestránkováno.

²¹⁷ Archiv Miloslava Dočkala, Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, 30. 4. 1993, s. 2.

4. BLAHOŠLAV DOČKAL

4. 1 Život před rokem 1950

Blahoslav Dočkal se narodil šestého října roku 1930 v Budislavi č. 2, Anně a Miloslavovi Dočkalovým. Chodil do školy do Proseče, ale jelikož býval velmi často nemocný, nakonec základní školu dokončil v Budislavi. Následně studoval jeden rok na lidově rolnické škole v Hlinsku²¹⁸, poté začal pracovat u svých rodičů na statku.

Ještě ze závěru druhé světové války, kdy již Němci definitivně opouštěli Budislav, si vybavuje jednu situaci, kdy stačilo málo, a mohl přijít o život. Tehdy mu bylo nanejvýš patnáct let. Vypráví: „*Tady byli nějaký partyzáni. Tehdy přes obec utíkali ti němci a oni si po nich prskli, tak oni po nich začali střílet, jednoho postřelili, a já jsem právě tehdy byl na silnici, zvědavej kluk, a já právě když jsem to viděl, tak jsem utíkal a vlítl jsem do jednoho baráku. A byli jsme schovaní, a když jsme viděli, že jedou tak jsme vyskočili – já a ještě jeden hluchoněmej – vyskočili jsme do zahrady a tam se kdysi doloval pískovec, tak tam jsme byli skrčení. A on ten hluchoněmej neslyšel, on si vykoul a oni ho střelili. A on se na mě převrátil a já byl celej od krve, teď jsem viděl jak se koulí... Nezpanikoval (!) jsem, tak jsem utíkal tam odsad' pryč, do Chalup²¹⁹ tadyhle do Dolce²²⁰ a tam jsme se schovali... No a tady sem stříleli, my jsme měli okna s mřížema, jak sem lítaly kulky, vylámaný a to, a naši ten den ti utíkali na Chotěnov, až tam za nima stříleli! A o bráchovi jsem vůbec nevěděl kde je...*“²²¹

Blahoslav Dočkal o protistátní činnosti svého bratra nevěděl. S některými odbojáři se sice znal (Josef Křivka, sestřenice Milada Dočkalová), ale netušil, že jsou také ve spolku angažováni. Nevzpomíná si dokonce ani na noční vpád StB do statku, kdy byl Miloslav zatčen. Uvádí: „*To tajili, až pak se to provalilo a něco měli, s nějakým tím předsedou²²² z Jarošova a strašili je, a kdesi cosi, no nevím. Já jsem do tohohle moc nebyl zasvěcenej. Byli starší, tak to bylo mezi nima.*“²²³

Jeho bratr Miloslav, jímž se zabývá převážná část této práce, byl pro svou odbojovou činnost zadržen, a odsouzen na 25 let odnětí svobody²²⁴; to byl hlavní důvod, proč byl Blahoslav roku 1951 povolán do PTP²²⁵, konkrétně KVV²²⁶ v Pardubicích.

²¹⁸ Vojenská knížka, archiv Blahoslava Dočkala ml., s. 4.

²¹⁹ „V Chalupách“ – označení části Budislavi.

²²⁰ „Dolec“ – označení části Budislavi.

²²¹ Výpověď Blahoslava Dočkala ve zvukové podobě, v držení Ondřeje Bratinky.

²²² Jednalo se o Jaroslava Kroulíka z Jarošova.

²²³ Výpověď Blahoslava Dočkala ve zvukové podobě, v držení Ondřeje Bratinky.

²²⁴ Národní archiv, Ts I/VII 126/50, Státní soud Praha, Usnesení, 28. 12. 1951, nestránkováno.

4.2 Pomocné technické prapory (1951 – 1953)

Patnáctého dubna roku 1951 narukoval na Slovensko, kde byl společně s ostatními „pétépáky“ rozdělen do čet. Každý z nich vyfasoval oblečení. Dočkal to popisuje takto: *„To bylo, když jsem šel na vojnu na Slovensko, jak nám dávali ty věci, deku na zem, a od každého (druhu oblečení – pozn. autora) nám házeli na kůpu. To člověk vypadal... Tak jsme si to mezi sebou měnili, byl tam takovej krejčí, ten nám to upravoval.. To bylo teda, do hola jsme byli ostríhaný. A to dýlej, to už jsme mezi sebou měli toho krejčího, ten nám upravoval, nárameníky dával, zkracoval, rozporoky...“*²²⁷

Čety pak byly individuálně posílány do různých oblastí, kde bylo zrovna potřeba pracovní síly. Poté, co 12. května téhož roku absolvoval tzv. základní výcvik jednotlivců beze zbraně²²⁸, byl nucen vykonat vojenskou přísahu²²⁹. Blahoslav byl nejprve se svým 61. pomocným technickým praporem²³⁰ převelen do Tábora, a záhy do Hradce Králové, kde, jak sám říká, *„...jsme byli v Hradci, to byl dřevěnej barák, takovej jsme měli, a tam jsme chodili dělat na letišti, kde bylo potřeba. V tom baráku, nad sebou jsme leželi, to byli normálně vystlaný štrozoky slamou, a chodili jsme dělat. A to nás ještě po práci – plnou polní a honili po venku! A někteří na to doplatili, protože jsme byli utahaný, tak to v práci vázlo. Tak si ty vedoucí stavby došlápli, a měli jsme pokoj po těch pochodákách. Protože museli jsme plnit přes sto procent. A jak bylo míň, tak byl postih.“*²³¹ Hradec Králové byl také jediným místem, odkud se čas od času zastavil na návštěvu doma. *„Když jsme byli v Hradci, tak občas dali propustku teda, takže to nebylo daleko semka, tak sem se třeba vatočil, a zpátky abych byl zas do tej večerky zas zpátky.“*²³²

Po dokončení prací v Hradci Králové byla 61. oddíl PTP převelena do Pacova, a nakonec do Souše v Jizerských horách. Z výpovědi je zřejmé, že i zde se Dočkal zúčastnil výstavby objektů pro komunistické hodnostáře: *„V tom Souši, u tej přehrady, tam jsme stavěli pro ty důstojníky nějaký bytovky.“*²³³

---

²²⁵ Pomocné technické prapory. Útvary Československé lidové armády určené pro internaci a převýchovu tzv. politicky nespolehlivých osob podléhajícím tehdejšímu brannému zákonu.

²²⁶ Krajské vojenské velitelství.

²²⁷ Výpověď Blahoslava Dočkala ve zvukové podobě, v držení Ondřeje Bratinky.

²²⁸ Vojenská knížka, archiv Blahoslava Dočkala ml., s. 6.

²²⁹ Vojenská knížka, archiv Blahoslava Dočkala ml., s. 9.

²³⁰ Vojenská knížka, archiv Blahoslava Dočkala ml., s.6.

²³¹ Výpověď Blahoslava Dočkala ve zvukové podobě, v držení Ondřeje Bratinky.

²³² Tamtéž.

²³³ Tamtéž.

Co se týče vedení čet, každé jednotce byl přidělen jeden velitel, který řídil práci vojáků a zodpovídal za ně. Dočkal mimo jiné uvádí: „Prvního nám dali desátníka, Slováka, to byl ... však ho pak dali pryč. No a tam se nám stal taky takovej průser,²³⁴ Slováka vyměnili a dali nám našeho, českýho desátníka, ten byl dobrej, takovej starší...“²³⁵

Příslušníci PTP byli využíváni zejména na práci, což představovalo např. kopání výkopů či přípravu stavebního materiálu pro zedníky; stavbu nikdy sami neprováděli. Byla jim neustále zdůrazňována jejich „nežádoucnost“. Na rozdíl od běžné vojenské služby, která byla zákony stanovena na dva roky²³⁶, příslušníci PTP byli ve službě „na neurčito“. To bylo pro mladíky přiřazené do těchto podřadných čet velmi demotivující. „...mě padl druhej rok, jsme tam měli i oblečení z domu, na neurčito, o půl roku jsme tam byli dýl, to bylo trauma pro nás.“²³⁷

Příslušníci PTP dostávali za svou práci plat, který, dle slov Blahoslava, nebyl nijak vysoký. Přidáme – li k tomuto ještě fakt, že si pětépáci byli nuceni platit z vlastních výdělků jídlo i ošacení, jistě nás nepřekvapí, že částky, které jim byly ukládány na knížky, nebyly závratné. Dočkal k tomuto sděluje: „Já jsem vůbec neměl o tomhle šajnu, kolik nám dávali na knížku. Když jsem přišel pak domů, tak jsem tam měl ale pět nebo šest stovek. Za ty léta.“²³⁸

Když byl Blahoslav se svou četou v Jizerských horách u Tanvaldu, seznámil se tam se svou budoucí ženou Irenou. „Když jsme měli propustku, nebo tak, tak jsem tam byl třeba v hospodě, nebo byla třeba zábava, tak tam jsme se začali seznamovat, no. (...)Jo, seznámili sme se a scházeli, když to bylo možný. (...) Svatba²³⁹ – to nebyla velká svatba, tam rodiče přijeli k ní, tam se to vodbejvalo, pár lidí tam bylo, to nebylo jako teď. Jako když mě ani nedali, abych si vzal civil, jsem byl ve vojenským. Jo, to jsem byl ještě fešák.“ Když byl z PTP propuštěn, tedy 25. 11. 1953²⁴⁰, byla již jeho žena těhotná, proto se společně nastěhovali k Dočkalovým rodičům. Během dalších let spolu měli celkem čtyři děti.

---

²³⁴ Není specifikováno, co se odehrálo.

²³⁵ Výpověď Blahoslava Dočkala ve zvukové podobě, v držení Ondřeje Bratinky.

²³⁶ Branný zákon (Československo, 1949).

²³⁷ Výpověď Blahoslava Dočkala ve zvukové podobě, v držení Ondřeje Bratinky.

²³⁸ Tamtéž.

²³⁹ Blahoslav Dočkal se oženil roku 1953.

²⁴⁰ Potvrzení vojenské správy pro žadatele o mimosoudní rehabilitaci podle zákona číslo 87/1991 Sb. a pozdějších předpisů, 6. 5. 2002, archiv Blahoslava Dočkala ml.; Viz příloha č. 28.

4.3 Asimilace po návratu z PTP domů

Po příchodu zpět do rodné vsi se musel společně s rodiči smířit s tím, že jejich majetek byl z převážné části znárodněn. Na Blahoslava byl vyvíjen nátlak, aby vstoupil do JZD, nakonec však bylo stanoveno, že bude pracovat v Proseči v lomu. Na tyto léta vzpomíná s jistou trpkostí: *„Tak začalo to družstvo, naháněli, a mě že puđu do družstva, tak mě taky vyhrožovali, já už byl tenkrát ženatý, jsme čekali děcko, tak mě povolili chodit do lomu. Tam jsem tlouct kamen a nakládal na vozejky a to... (...)Chtěl jsem jít bydlet do Proseče, tam byl takovej baráček, ale oni mě nechtěli pustit. Musel jsem chodit do lomu, a po práci z lomu pomahat do družstva. Tak jsem jezdil s traktorem, a co bylo potřeba... (...)Když bylo ve žních, tak se pracovalo, dokud bylo vidět. Takže byl člověk utahaný, a v lomě ta těžká práce! Tlouct kameny a nakládat je... Jěškoči... Kolik jsi udělal vozejků, tolik dostal zapláceno.“*²⁴¹

Po určité době se mu povedlo získat lepší povolání – pracoval v podniku Elektro – Praga. Zde byl zaměstnán až do důchodu. *„Nejdřív jsem byl jako brusič v dílně, a pak jsem byl jako skladník. Vagony a takový, vykládání v noci...“*²⁴²

Během společného života však jeho žena Irena vážně onemocněla a roku 1966 zemřela. Syn Blahoslav zůstal v Budislavi, jedna z dcer bydlí v Lanškrounu, druhá u Morašic a třetí zemřela.

Blahoslav Dočkal zemřel v nemocnici v Litomyšli dne 23. září 2009.

V evidenci Národního archivu, Archivu bezpečnostních složek²⁴³ ani archivu českého či moravskoslezského Svazu PTP²⁴⁴ se nenachází žádné dokumenty obsahující informace, které by mohly tuto kapitolu obohatit. Žádné další zdroje, kromě vojenské knížky²⁴⁵, dvou fotografií²⁴⁶, průkazu PTP²⁴⁷ a rozhovoru, který uskutečnil Ondřej Bratinka, neexistují.

---

²⁴¹ Výpověď Blahoslava Dočkala ve zvukové podobě, v držení Ondřeje Bratinky.

²⁴² Tamtéž.

²⁴³ Viz příloha č. 30.

²⁴⁴ Viz příloha č. 29.

²⁴⁵ Viz příloha č. 26.

²⁴⁶ Viz příloha č. 25.

²⁴⁷ Viz příloha č. 27.

Závěr

V průběhu zpracovávání materiálů zabývajících se problematikou vykonstruovaných procesů padesátých let dvacátého století se moje představy o podobě výsledné práce se několikrát změnilly. Po získání cenných dokumentů z Národního archivu, Archivu bezpečnostních složek a osobního archivu Miloslava Dočkala jsem se začala domnívat, že se mi podaří vytvořit obsáhlou publikaci, která by měla určitý přínos pro okruh lidí zabývajících se touto tematikou. Záhy jsem ale přišla o iluze a měla dojem, že výše zmiňované archiválie jsou prakticky nezpracovatelné. Nakonec, po získání jistého cviku v hledání záchytných bodů v textu a stanovení postupů při zpracovávání faktických údajů, jsem zjistila, že je poměrně reálné sestavit středně obsáhlé pojednání o osudu Miloslava Dočkala, což se mi, doufám, také povedlo.

Díky ochotě pana Vokála z chrudimské policie mi také bylo umožněno navštívit prostory tehdejší vazební věznice, kde Miloslav Dočkal strávil několik měsíců. Prostory jsou sice prázdné, ale chrudimské muzeum ve spolupráci s oblastním archivem Chrudim zde pořádá jednou ročně dny otevřených dveří, kdy jsou do jednotlivých cel instalovány panely s dokumenty a texty, které popisují historii, systém a chod této věznice využívané během totality k zadržování politických vězňů. V současné době se již věznice nepoužívá a vzhledem k nedostatku finančních prostředků se jeví jako velmi nereálné, že by mohla být do budoucna nějakým způsobem využita.

Ve spolupráci s KPV ČR se mi nově podařilo zpracovat i rehabilitační řízení, které začalo být uskutečňováno v devadesátých letech a v některých případech probíhá i v současnosti.

Práce byla obohacena o kapitolu zabývajících se Blahoslavem Dočkalem, mladším bratrem Miloslava, který byl povolán do PTP, kde byl nucen společně s ostatními „nežádoucími“ osobami vykonávat podřadné práce. Kapitola je sestavena z výpovědi pamětníka, kterou se podařilo uchovat Ondřeji Bratinkovi²⁴⁸; dále čerpá informace z dokumentů, které jsou nyní v držení jeho syna, Blahoslava Dočkala ml., který byl ochoten mi tyto materiály poskytnout. Vznikla tak stručná charakteristika toho, jak vypadal život člověka, který byl příbuzný politického vězně a jaké postihy z toho pro něj plynuly, ačkoli se sám odbojové činnosti nezúčastňoval, ba o ní ani pořádně nevěděl.

---

²⁴⁸ Blahoslav Dočkal nedlouho po rozhovoru s Ondřejem Bratinkou zemřel.

Jmenný rejstřík

B

Beránek.....	52
Bouška, Jan	17
Boušková, Milada	17, 21, 62

Č

Čoudek, Matěj	14, 15, 16, 18
---------------------	----------------

D

Dočkal, Blahoslav.....	26, 41, 45
Dočkal, Miloslav..19, 20, 21, 23, 24, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52	
Dočkalová, Milada	3, 16, 17, 21, 62
Drahoš, Jindřich	29

F

Fuxhuber.....	49
---------------	----

H

Halva, Bohuslav	15
Herringer	40
Hladík, Miroslav.....	13, 14, 15, 17, 21, 22
Holásek, Jaroslav	26

K

Kaloš	37
Kašpar, Stanislav.....	14
Kohout, Miloslav.....	12, 32, 42
Kroulík, Jaroslav.....	17, 18, 28, 34, 61
Křivka, Josef	17, 18, 21, 23, 29, 34
Kubálková	26

L

Lněnička.....	13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 23, 28, 29, 30
Lněnička, Josef.....	32, 33, 34

M

Melša, Jaroslav	19, 25, 26, 29
Motyčka, Josef.....	13, 20

N

Nekvinda, František.....	19
--------------------------	----

O

Odehnal, Josef	14, 15, 21, 22
----------------------	----------------

P

Pařava, Josef	13, 14, 16, 17
Petrovský, Áda.....	48

S

Scheybal, Jaroslav.....	37, 51
-------------------------	--------

Steklá, Olga	29
Strachota	29
Stříteský, František Ambrož.....	12, 32, 33
Š	
Šlégr, Josef.....	13
Šplíchal.....	20, 30
T	
Tmej, František	13, 14, 15, 16, 17, 30
Tmejová, Kateřina	16
Toncar, Vladimír	46
V	
Vaňous, Josef.....	19, 29
Vencl, Jan.....	43
Veselík, Ladislav.....	19, 20, 30
Veselý	52
Vobejda, Stanislav	13, 14, 15, 16, 18, 21, 22, 30, 37, 38
Vomáčka, Jaroslav	17, 18, 19, 21, 22, 29, 34
Z	
Zenkl	19, 29

Místní rejstřík

B

Borek..... 17, 25, 31

Březina..... 16, 18

Budislav 3, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 47, 51, 62

C

Cerekvice nad Loučnou 16

Č

Česká Rybná..... 29

H

Hořice u Tábora 24

J

Jarošov..... 34

L

Leopoldov 48

Lešetice..... 38, 43

Litomyšl 12, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 31, 32, 41

M

Malinné..... 32

Mariánské lázně..... 18

Mířetín 27

Morašice..... 27

Most 24

O

Otradov..... 27

P

Pod Buka..... 27

Pod Věží 31

Poříčí..... 16, 29

Proseč 14, 16, 17, 18, 19, 22, 24, 29

Příbram..... 42, 43

S

Sezimovo Ústí u Tábora 24

Smetanův dům v Litomyšli 20, 31, 32

Věcný rejstřík

A	
amnestie	40, 51, 52
B	
<i>bachař</i>	34, 35, 36, 38, 39, 40, 48
C	
Centroflor	30
<i>civil</i>	38, 40, 45, 47
civilní pracovník	viz civil
Č	
ČKD	40
D	
dopis	50, 51, 62
dozorce	33, 34, 46, 50
dynamon	29
Ch	
chodbaři	34, 35, 42
I	
<i>ilegální leták</i>	12, 16, 17, 19, 22, 28
K	
<i>karbidka</i>	38
<i>korekce</i>	35, 40, 46, 47, 48, 50
<i>korektor</i>	47
korespondence	50
L	
<i>lágr</i>	43, 48, 49
lamač	37
<i>lutna</i>	38
M	
milost	33, 51
MNV	15, 16, 18, 23, 34
N	
<i>naddůlní</i>	39
P	
pracovní nasazení	45, 51
pracovní výkon	39, 51
R	
rehabilitace	52
revolverový soustruh	24
S	
<i>Svobodná Evropa</i>	46, 50

U

úraz..... 22, 39, 43

útěk..... 16, 18, 37, 38, 44, 47, 48, 49

Ž

žanek 46

Seznam použitých pramenů a literatury

Prameny:

Národní archiv:

NA, Ts I/VII 126/50, Státní soud Praha, Příjímací listina, 12. 4. 1950, nestránkováno.

NA, Ts I/VII 126/50, Státní soud Praha, Usnesení, 28. 12. 1951, nestránkováno.

NA, Ts I/VII 126/50, Věznice Ostrov u Karlových Varů, Posudek, 24. 3. 1953, nestránkováno.

NA, Ts I/VII 126/50, Státní soud Praha, Usnesení, 5. 11. 1953, nestránkováno.

NA, Ts I/VII 126/50, Státní soud Praha, Rozhodnutí ústřední komise, 17. 3. 1960, nestránkováno.

NA, Ts I/VII 126/50, Státní soud Praha, Záznam, 13. 7. 1955, nestránkováno.

NA, Ts I/VII 126/50, Vyšetřovací vazba Pardubice, Popis osoby, 11. 4. 1950, nestránkováno.

NA, Ts I/VII 126/50, Hlášení o kázeňském řízení, nedatováno, nestránkováno.

NA, Ts I/VII 126/50, Věznice Plzeň – Bory, Evidenční karta dopisů, kázeňských trestů, odměn, balíčků a návštěv, nedatováno, nestránkováno.

NA, Ts I/VII 126/50, Věznice Ostrov u Karlových varů, Posudek, 3. 9. 1953, nestránkováno.

Archiv bezpečnostních složek:

ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, skupinový vyšetřovací svazek č. 6, Složka č. 1, Trestní oznámení, podstata obvinění, s. 4 - 21.

ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, skupinový vyšetřovací svazek č. 6, Složka č. 2, Zápis o výpovědi Josefa Lněničky, s. 4 - 26.

ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, skupinový vyšetřovací svazek č. 6, Složka č. 2, Čoudek M. – zápis o výpovědi, s. 262 - 263.

ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, skupinový vyšetřovací svazek č. 6, Složka č. 2, Kroulík J. – zápis o výpovědi, s. 276 - 278.

ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, skupinový vyšetřovací svazek č. 6, Složka č. 2, Zápis o výpovědi Josefa Křivky, s. 94 - 111.

ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, skupinový vyšetřovací svazek č. 6, Složka č. 2, Soušek B. – zápis o výpovědi, s. 251 - 252.

ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, skupinový vyšetřovací svazek č. 6, Složka č. 2, Zápis o výpovědi, seznam věcí doličných zabavených při domovní prohlídce u Josefa Lněničky, s. 3.

ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, skupinový vyšetřovací svazek č. 6, Složka č. 2, Zápis o výpovědi Stanislava Vobejdy, s. 29 - 44.

ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, skupinový vyšetřovací svazek č. 6, Složka č. 2, Zápis o výpovědi Josefa Vomáčky, s. 46 - 59.

ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, skupinový vyšetřovací svazek č. 6, Složka č. 2, Zápis o výpovědi, seznam věcí doličných zabavených při domovní prohlídce u Jaroslava Vomáčky, s.60.

ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, skupinový vyšetřovací svazek č. 6, Složka č. 2, Zápis o výpovědi Miroslava Hladíka, s. 64 - 73.

ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, skupinový vyšetřovací svazek č. 6, Složka č. 2, Zápis o výpovědi Josefa Odehnala, s. 77 - 91.

ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, skupinový vyšetřovací svazek č. 6, Složka č. 2, Zápis o výpovědi Miloslava Dočkala, s. 114 - 129.

ABS, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, skupinový vyšetřovací svazek č. 6, Složka č. 4, věc: Milada Boušková a Milada Dočkalová, provedení telefonního příkazu, nestránkováno.

Archiv Miloslava Dočkala:

Dopis psaný Miloslavem Dočkalem dne v Příbrami, odeslaný rodičům v Budislavi, 5. 8. 1957.

Archiv Blahoslava Dočkala ml.:

Vojenská knížka Blahoslava Dočkala.

Fotografie Blahoslava Dočkala.

Potvrzení vojenské správy pro žadatele o mimosoudní rehabilitaci podle zákona č. 87/1991 Sb. a pozdějších předpisů, 6. 5. 2002.

Členský průkaz svazu PTP-VTNP.

Členský průkaz svazu PTP-ČR.

Archiv autora:

DOČKAL, Miloslav, 24. října 2010, Výpověď ve zvukové podobě.

Odpověď na žádost, ABS, 2. 8. 2011.

Odpověď na žádost, Moravskoslezský svaz PTP, 16. 12. 2011.

Fotografie chrudimské věznice, autor: Miloslava Dočkalová, 14. 2. 2012.

Literatura:

BRATINKA, Ondřej; HROZA, Michal. *Test of Courage : Stories of Underage Political Prisoners*. první. Praha : Jerome, 2008. 76 s. ISBN 978-80-87211-17-5.

BOŠTÍK, Martin: *Monstrproces „Stříteský a spol.“*, Litomyšl 2004. 81 s. ISBN 80-239-2449.

KLÉGR, Aleš: *Tezaurus jazyka českého – slovník českých slov a frází souznačných, blízkých a příbuzných*. první. Praha 2: NLN, s.r.o., 2007. ISBN 978-80-7106-920-1.

Periodika:

České vězeňství. Praha: Tiskárna věznice Praha - Pankrác, 1999, roč. 6(2 - 3).

Seznam příloh

1. Archiv bezpečnostních složek Praha, Fond Vyšetřovacích spisů bývalé StB, V-1203-HK, skupinový vyšetřovací svazek č. 6 (dále jen ABS), Složka č. 2, Rozsudek jménem Republiky, 7. 10. 1950.
2. Národní Archiv České Republiky Praha, Ts I/VII 126/50 (NA), Seznam obžalovaných a obhájců, nestránkováno, 7. 10. 1950.
3. ABS, V-1203-HK, Složka č. 1, Rozsudky a sankce pro členy skupiny Lněnička a spol., nestránkováno.
4. ABS, V-1203-HK, Složka č. 2, Výpovědi jednotlivých členů skupiny, Zaměstnání a věk obviněných, s. 1- 249, nedatováno.
5. NA, Ts I/VII 126/50, Osobní spis Miloslava Dočkala – str. 1.
6. NA, Ts I/VII 126/50, Osobní spis Miloslava Dočkala – str. 2.
7. NA, Ts I/VII 126/50, Rezoluce, nestránkováno.
8. NA, Ts I/VII 126/50, Osobní spis Miloslava Dočkala, Popisník osoby, nestránkováno, nedatováno.
9. NA, Ts I/VII 126/50, Osobní spisy vězně Miloslava Dočkala, strana 1, Příbram.
10. ABS, V-1203-HK, Složka č. 2, Situační náčrtek střelby do oken Matěje Čoudka, s. 233.
11. ABS, V-1203-HK, Složka č. 2, Detail Čoudkovy místnosti, s. 232.
12. ABS, V-1203-HK, Složka č. 2, Dokumentace střelby do Čoudkova bytu, s. 280.
13. ABS, V-1203-HK, Složka č. 2, Dokumentace terénu při střelbě do Čoudkova bytu, s. 279.
14. Dopis psaný dne 5. 8. 1957 Miloslavem Dočkalem rodičům, archiv autora.
15. Fotografie Miloslava Dočkala ze 40. let 20. století, archiv autora.
16. Fotografie Miloslava Dočkala z Plzeňské věznice – před a po ostříhání, archiv autora.
17. Fotografie Miloslava Dočkala z Tábora Vojna, archiv autora.
18. Soudobá fotografie Miloslava Dočkala, archiv autora.

19. ABS, V-1203-HK, Složka č. 1, Fotografie všech zbraní zabavených při domovních prohlídkách Budislavských Jánošíků, nestránkováno.
20. NA, Ts I/VII 126/50, Osobní spis Miloslava Dočkala, Náklady vazby vězně Miloslava Dočkala od 15. 9. 1949 do 30. 4. 1951, nestránkováno, 9. 6. 1951.
21. Fotografie dvora chrudimské věznice ze dne 14. 2. 2012, autor snímku: Miloslava Dočkalová.
22. Plánek chrudimské věznice, autor nákresu: Miloslav Dočkal.
23. Fotografie budovy chrudimské věznice ze dne 14. 2. 2012, autor snímku: Miloslava Dočkalová.
24. Fotografie interiéru chrudimské věznice ze dne 14. 2. 2012, autor snímku: Miloslava Dočkalová.
25. Fotografie Blahoslava Dočkala s 61. oddílem PTP, archiv Blahoslava Dočkala ml.
26. Vojenská knížka Blahoslava Dočkala, archiv Blahoslava Dočkala ml.
27. Členský průkaz svazu PTP, archiv Blahoslava Dočkala ml.
28. Potvrzení vojenské správy o mimosoudní rehabilitaci podle zákona č. 87/1991 Sb. a pozdějších předpisů, archiv Blahoslava Dočkala ml.
29. Dopis z moravskoslezského svazu PTP, 16. 12.2011, archiv autorky.
30. Odpověď na žádost, Archiv bezpečnostních složek, 2. 8. 2012, archiv autorky.